

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

WONINGBUREAU „DE CONCURRENT”

Thomsonlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 36776

STERK CONCURREERENDE VOORWAARDEN VOOR HET:
Kopen en Verkoopen van Huizen - Huren en Verhuren van Huizen,
Stages en Appartementen, gemeubileerd en/of ongemeubileerd.
J. H. M. OHL, Gep. Kapt. O. I. L.

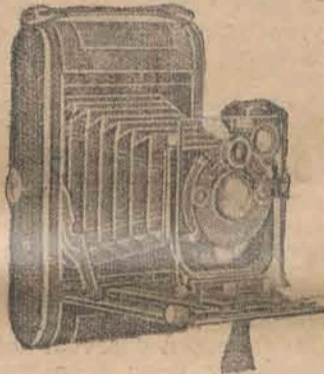
HOUD: Propaganda. — Indische Avonturiers. —
Het graf van de generaals Van Heutsz en Van der
Meijden. — De arbitrage over het eiland Miangas.
Sprokkel. — Van Week tot Week. — Persover-
zicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit
de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en
West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. —
Garaao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten
der Afdelingen: (I. Amersfoort, II. Apeldoorn, III.
Haarlem en Omstreken). — Mededeelingen: (I. Van
het Dagel. Bestuur, II. Van het Informatie-Bureau).
Mutaties van 28 October tot 4 November.

CONTRIBUTIE ad f 5 — 's jaars voor het lid-
maatschap dezer Vereeniging,
voor hen die thans als lid toetreden tot en met
1 December 1926. Zij ontvangen dan gratis „Het
Koloniaal Weekblad” tot ultimo Dec. '25

Propaganda.

Wie zich aansluit bij een vereeniging geeft daar-
te kennen dat hij instemt met de beginselen
aan die vereeniging ten grondslag leggen.
Hij verbindt zich daardoor niet mede te helpen
beginselen ingang te doen vinden, ze te ver-
breiden, propaganda te maken.
Hoe gaat de gang van zaken niet buiten hem om
heeft hij, als lid, persoonlijk belang bij den bloei
van de vereeniging tot welke hij toegetreden is.
Geldt nu geen enkel persoonlijk belang ge-
dacht wordt door hem die „wacht en stille zit” —
was dit niet de meening van een nuchter
meester in tijden lang voorbij — maar wel
moeite te doen, hoe gering ook, zoo ziet hij
meer de taak opgelegd om die beginselen
in de zijne zijn, verder uit te dragen. Valt dit
sociaal te weerspreken, de practijk wijst anders.
Moraal en Theorie gaan, als regel, door haar
ge, boven het Leven uit, — heeft men er zich
te richten als naar onwrikbare wetten.
Hoe zoo moge dan, aangezien het hier geen uit-
spraak geldt, de verklaring gevonden worden
voor de periodieke opwekking te dezer plaatse aan
de leden om, door te trachten anderen voor het
maatschap te winnen, de Vereeniging Oost en
West krachtiger te maken.
De uitnodiging voor het maken van persoon-
lijke propaganda („de beste in het gebruik”).
Voor de toename, immers, van het ledental wordt
Vereeniging krachtiger, dientengevolge mach-
ten kan zij hare wiken breeder uitslaan, het-
m.a.w. wil zeggen dat zij daardoor almeer in
zich zal zijn dienstbaar te maken aan een
landsbelang.
Het beginsel op hetwelk doel en streven van Oost
en West berust, is de voortdurende versterking van
de band tusschen Nederland en de Overzeesche
landen. Dat is toch een groot landsbelang en het
is ervoor behoeft niet meer te worden geleverd.
Man van gezag heeft gezegd dat het Neder-
landsche volk, staatkundig, zwak voelt. Reden dan
alles aan te wenden wat dat gevoel kan ver-
anderen. Dat doet Oost en West. Met het feit voor

AMATEURFOTOGRAFEN



Groote
Jaarlijksche
Opruiming

tegen ongelooflijk
lage prijzen

Fotohandel R. A. LAPPÖHN
HEERENGRACHT 3B PASSAGE 43

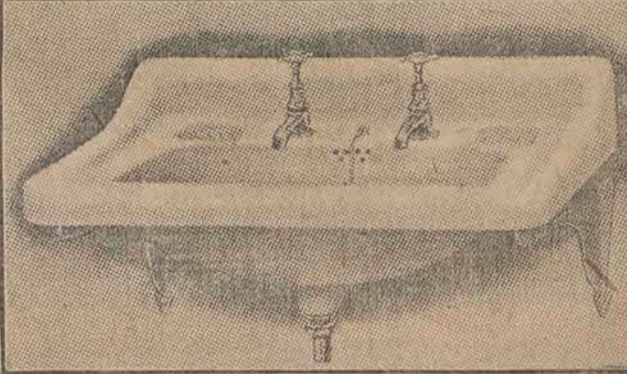
HAAGSCHE ASSURANTIE COMP
VOOR BRAND ENZ VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

GEVESTIGD
FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD
voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.
BATAVIA-SOERABAJA.
LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.
TELEPHOON 33770.
■■ 'S-GRAVENHAGE. ■■

oogen dat Nederland, O. en W. Indië in één staats-
verband zijn saamgevat en dat de onderlinge band
steeds hechter dient te worden gesmeed.
Leden van Oost en West, getroost u dan een
kleine moeite en steunt uw Vereeniging met den
besten steun welken ge haar verleen kunt.
Brenge ieder uwer een nieuw lid aan!

DE KLERK & TEN BRUGGENCATE

VASTE WASCHTAFELS, groote maat,
reeds van af f 22.50 compleet. —



Electrische ornamenten en -apparaten.
Laan van Meerdervoort 150, 's-Gravenhage. Tel. 35122

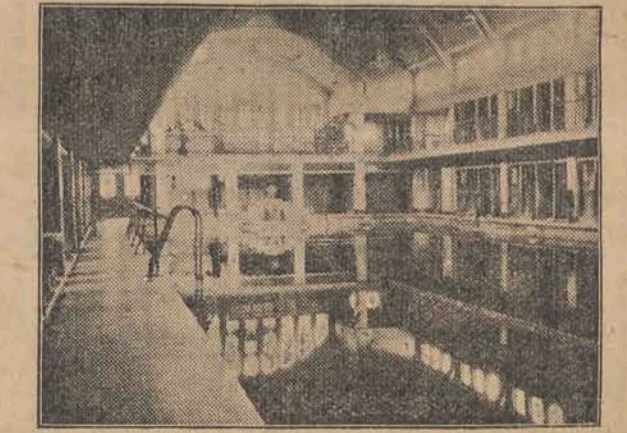
Accountantskantoor VAN LINGE
Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922
Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:
ADMINISTRATIEKA TOOR „UNIE”,
WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)

BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en Administratiën in Nederland en Ned.-Indië

E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag
E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ ”
A. RUYSCHE VAN DUGTEREN,
Oud-Insp. van Fin. in Ned.-Indië, „ ”
W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.



Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen
van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloefbaden.

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14^a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN
 in uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEFOON
 DEN HAAG 14427

 Wenscht gij te ontvangen de kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

A. SCHRÖDER & CO
 GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE
BEDDEN MAGAZIJN

DIVANS en RUSTBEDDEN
 (Diverse soorten en prijzen)
DIVANKLEEDEN
 (wol, moquette en mohair)

BRIEVEN en stukken, de afdeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

Dagelijks 10 tot 12 en 2 tot 4 uur inschrijving voor de
 en de clubs ter opleiding tot
HANDELS-DAGSCHOOL
PRIVE SECRETARESSE.
 Prospectus kosteloos, ook voor Steno, Typen, Talen, Boekhouden
 Plaatsingbureau voor Leerlingen
SCHOEVEERS Stadhoudersplein 3, DEN HAAG
 Telefoon 52594

Indische Avonturiers.
 Door S. KALFF
 (Slot).
 Alexander Hare.

Behalve Djambi en Lombok waren ook de rijken van Siak, Atjeh en Bandjermasin het tooneel waarop Europeesche avonturiers zich met min of meer succes bewogen. Gemeenlijk ging hun ster spoedig onder. In Siak ondersteunde in 1856 zekere Wilson den sultan van dat rijk met eene door hem aangevonden hende, en trachtte dien vorst daarna te bewegen om zijn gezag op hem over te dragen. 't Was geen gering ondernemen, en toch niet geheel zonder voorbeeld. Want in vroeger tijd had eens een blanke avonturier beproefd om zich, doch langs een anderen weg, tot sultan van Atjeh te maken. Valentijn verhaalt over de koningin, welke daar in 1641 op den troon kwam: „Anno 1660 wilde zij met een Hollander trouwen, dog onze Maatschappij wilde dit niet toestaan. Een nieuw blijk van onze magt over de Koningen." Het mocht intusschen betwijfeld worden of de O.-I. Comp., die in de 17de eeuw nog zoo weinig op Atjeh te zeggen had en meer dan eens genoodzaakt werd hare handelsloge daar op te breken, wel in staat zou zijn geweest zulk een huwelijk te beletten. Eerder zou men mogen aan nemen dat de machtige panglima's van een zoo moeilijk te regeren volk hier tusschenbeiden kwamen, en deze ongelijke verbintenis (gesteld dat het verhaal op waarheid berustte) wisten te beletten.

Beter slaagde, met de schepping van een eigen staatje, een voorlooper van Sir James Brooke, den blanken radja van Serawak, doch ook slechts in den aanvang. N.l. Alexander Hare, een welgesteld handelaar te Malakka, die daar bevriend was geworden met den lateren luitenant-gouverneur van Java, Sir Thomas Stamford Raffles. Hare trok partij van de omstandigheid dat het rijk van Bandjermasin vrij was gekomen van de Nederlandsche suprematie, doordien Daendels de nederzetting aldaar had opgebroken. Als de reden daarvoor werd opgegeven dat het land, behalve peper, geene voordeelen opleverde en de peper alleen de kosten van het Nederlandsche etablissement niet dekken kon. 't Laatste werd toen opgeheven en het fort Tatas ter beschikking van den sultan gesteld tegen eene vergoeding van 50.000 rijksd. Dit geld werd uitgekeerd in den vorm van een grooten diamant, die echter in veiling slechts één vijfde van het bedrag opracht. Nu er met de Hollandsche *Mijnheers* geen rekening meer was te houden, zond Hare een paar vaartuigen met handelsgoederen naar Bandjermasin en trof tevens voorbereidselen om van den sultan eenig grondgebied te verkrijgen voor de stichting eener kolonie. Niet voor zijn vaderland, maar voor zichzelf. Want Hare was een zonderling, iemand die vóór alles een plekje moest hebben waar niemand hem in den weg was, waar hij koninkje zou kunnen spelen en die, toen hem in het rijk van Bandjermasin de brij verzuurd werd, liever naar een onbewoond eiland ging (een van de Kokos-eilanden) dan zijn manier van leven op te geven.

Raffles was toen te Malakka om, in opdracht van den gouverneur-generaal van Hindostan, lord Minto, betrekkingen aan te knopen met de inheemsche vorsten van den O.-I. Archipel. 't Was eene voorbereiding tot dé groote Engelsche expeditie, die in 't volgend jaar (1811) Java zou overnemen. Raffles beloofde Hare zijn steun voor de nieuwe kolonie en bewerkte ook, nadat de O.-I. Archipel onder de Engelsche vlag was gekonten, dat er te Bandjermasin een Engelsch etablissement werd opgericht en Hare aldaar benoemd tot resident. In die kwaliteit viel het dezeren toen niet moeilijk om van den sultan een perceel grond te verkrijgen in eigendom, in het zuidelijk schiereiland van Borneo. Dit perceel, Maloeko genaamd, besloeg 1400 vierk. mijlen; het was rijk aan bosschen met

uitsluitend timmerhout en geschikt voor cultures. Doch het bezat ook een groot nat bevolking was er zeer dun gezaaid, en die waren nog geenszins te rekenen tot de wijgen, geschikt om het land tot ontwikkeling gen. Eene kolonie zonder arbeidskrachten nig waarde gehad hebben — doch Hare idee. Op Java was volk genoeg, en Raffles wter wille.

Deze laatste was intusschen opgetreden tenant-gouverneur van Java en Onderhoor. Op zijn machtwoord werden ongeveer 5000 nen, voor deze gelegenheid tot schadelijke nutte elementen verklaard, opgevat en naar djermasin gedeporteerd. Deze lieden, die vro kind met zich voerden, waren volgens getu van prof. Veth, „niet alleen dwangarbeiders, voor een groot gedeelte personen, die op de vaardigste wijze als onwaardige en ongeschied den der maatschappij werden gebrandmerkt een voorwendsel te vinden voor hunne g dadige ontvoering." Deze inbreuk op de pelijke vrijheid, om niet te zeggen deze men roof, werd sedert uitvoerig beschreven in h schrift van J. C. Baud, „De Bandjermasinsc schuwelijkheid". 't Was de vertaling van de u king uit het Engelsche rapport (*The Bandj enormity*), 't welk afkomstig was van den schen resident te Samarang, de haven van v meeste gedeporteerden verscheept waren, en resident de onderneming ten zeerste veroo had. Er kwamen echter niet meer dan on 3000 bannelingen op hunne bestemmings de overigen deserterden of liepen de vaaf welke hen overbrachten, om daarna n terug te keeren.

Deze gedwongen kolonisten werden gebrac Poeloe Lampeh, de hoofdnegorij van de niem lonie, en gehuisvest in kampongs, die zij eers moesten aanleggen. Zij werden geplaast onr beheer van demangs, gelijk op Java, en o geheele etablissement werd een toemeng hcofd aangesteld. Een korps djajang sekai pikeniers en Chineezen, ten getale van 15 pen, werd met de politie belast; 't ontv werd den kolonisten moeilijk gemaakt. Aan begon men met de exploitatie der bosschen, een scheepstimmerwerf aangelegd voor den van handelsvaartuigen; o.a. een driemast van 400 ton liep hier van stapel, terwijl gronden voor de cultuur van inlandsche g in bewerking werden genomen.

Hare meende zich hiermee een persoo blijvend eigendom verschaft te hebben, traite tegen den tijd waarop hij zijne fune resident zou neerleggen. Maar de terugg den O.-I. Archipel aan Nederland in 1816 hem het spel volkomen. Raffles' opvolger in stuur, John Fendall, wenschte den willeke maatregel zijns voorgangers ongedaan te vóór dat de Nederlandsche commissaris, d van Boekholtz, de zaken in Bandjermasin regelen. Hij gelastte dat de Britsche „om op Maloeka zou worden opgebroken en dat deporteerden als vrije lieden naar Java terugkeeren. Toen v. Boekholtz in 't laatst te Poeloe Lampeh kwam, vond hij daar heele etablissement reeds ontakeld, de aan gen verwilderd en verwoest. Slechts ongew Javanen waren nog over om de vaartuigen werf af te bouwen en eenige noodzakelij heden te verrichten. Hare zelf was afwe plaatsvervanger, J. C. Ross, maakte zich het bevel over het nieuwe handelsvaartuig op zich te nemen, en de beide Britsche rissen, die hunne lastgeving van den l gouverneur kwamen ten uitvoer leggen, afwachting van scheepsgelegenheid naar

Hare's avontuur was nu ten einde, zijne geschenen. Bij geheim besluit van de Nedsche regeering te Batavia, van 22 Mei 1816 hij uit het bezit van het gewest Maloeka

Wilt ge in alle opzichten tevreden zijn, koopt dan Uw
GOUD EN ZILVER
 of brengt Uw Reparatiën bij W. K. POULUS
44 WESTEINDE 44 DEN HAAG - TEL. 33622
 het sedert 1885 zoo gunstig bekend staande en vertrouwde adres.
 2de Winkel: **BOEKHORSTRAAT 101a**
Let op het juiste adres

A. LOTGERING
 Tandarts
 Suezkade 72 - Den Haag - Tel. 3205
 Spreekuren: 8.30-9 v.m.
 1.30-3 namidd., 7-8 namidd. (behalve Zaterdag)

ANNO 1674
MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
 VAN DE
STOOMWASSCHERY
 %BYVOET & ZON
BLOEMENDAAL
 TEL. 22016. TEL. 22016.

verstond het niet dat in het rijk van een vasal Nederland een zelfstandig staatje, een Britsch koninkrijk, zou blijven bestaan. En hijzelf uit den O.-I. Archipel verbannen op grond van de Engelsche autoriteiten had aangezet om van Bandjermasin meester te maken. Hij werd staatsgefühlich persoon geoordeeld, en met de placht men korte metten te maken. Zijn avonturiersbloed liet hem echter op den rust. Zijn Bandjermasin-kolonie was niet, hij ging een nieuwe stichten op de Kokos-eilanden. Daar zou men hem niet kunnen uitdrijven, want ze waren onbewoond; zij lagen er nog eene groep begroeide atollen in denzelfden toestand, waarin ten jare 1609 de Engelsche kapitein William Keeling ze voor het eerst ontdekt had. Hij begon hij met voor eene bevolking te zorgen; hij rekruteerde op de kust van Zuid-Afrika Madagascar een aantal inboorlingen, van welke voorgaf dat ze hem door inheemsche vorsten afgestaan. Degenen echter, die met de „Bandjermasinsche afschuwelijkheid” bekend waren, wisten eerder dat deze lieden evenzeer geoordeeld waren als de Javanen, die indertijd de eilanden Maloeko bevolkt hadden. Hij vestigde zich op het z.g. Rijst-eiland of Poeloe Toewan, een van de 32 eilandjes bestaande groep, en ontscheepte 25 mannen, 25 vrouwen en 37 kinderen. Uit dien hoopte hij eene toekomstige bevolking op te bouwen. Als de voornaamste bron van inkomsten nam hij op de olie, geperst uit de vruchten der palmbomen, waarmede de eilandjes dicht bevolkt waren. De zeeofficier A. v. d. Jagt, die in opdracht van de regering met de Flora van de Kokos- of Keeling-eilanden bezocht, rapporteerde dat Hare willekeurig tegen zijn volk oprad als zijne slaven beschouwde. Hij woonde met de inlandsche vrouwen alleen op het Rijst-eiland, en niemand hem naderen mocht behalve de opper van het werkvolk. Dit laatste was gevestigd op het grootste eiland van de groep, West- of Hare genaamd. Een der kleinere eilandjes was tot gevangenis ingericht, en heette daarom Prison-island. De westersche radja van dit insulaire rijkje kwam den Hollandschen bezoeker overigens op dezelfde wijze, en verklaarde dat het alleen zijn was geweest een plekje op de wereld te zoeken waar niemand eenig gezag over hem en zijn volk zou kunnen uitoefenen, en waar hij zich aan de afschappelijke instellingen en verplichtingen zou onttrekken.

J. C. Ross.

tusschen behield hij hier het rijk niet alleen. In enkele jaren kwam zijn voormalige administrateur van Maloeko, J. C. Ross, zich eveneens op de Kokos-eilanden vestigen, en nam eenige daarvan in bezit en zijne volgelingen in beslag. Hij bracht zich zijne vrouw, zes kinderen, eene gezelschapsvrouw en dertien inlanders. Hare kon het niet tegen, maar het besef, dat hij voortaan niet alleen heerscher over een groep koraalriffen was, was hem op den duur meer dan hij verdragen kon. Er ontstond tusschen de beide opperden in dit Niemandland eene verwijdering, tot vijandige gezindheid oversloeg, en het einde dat Hare het veld ruimde. Hij liet den ander tot meester over een *Kies und Scholle*, en verhuisde naar Benkoelen, waar het Engelsche element ruim vertegenwoordigd was. Luidens een dagverricht zou hij daarna te Batavia een noodlottig einde gevonden hebben. Hare verklaarde het door Hare achtergelaten werkvolk aanstonds tot vrije lieden. Hij bracht een kleine kolonie, die in 1842 ongeveer 130 zielen telde, tot zekere welvaart door den uitvoer van olie, mais, visch, schildpad, tripang, enz., en voor hij twee schoeners in de vaart hield. In 1846 had hij een windmolen gebouwd ten behoeve van de oliëfabrikage, en wist het dorre ko-

raalrif vruchtbaar te maken, door de ladingen teel-aarde, waarmede zijne vaartuigen van den Java-wal terugkeerden. Hij ontving in 1836 het bezoek van den beroemden Darwin, die op deze plaats de atoll-vorming kwam bestudeeren, en zes jaren later dat van kapitein J. J. Duintjer, wiens schip de *Dankbaarheid* hier in averij kwam binnenvallen. Deze legde over zijne persoonlijkheid een zeer gunstige getuigenis af. Hij vond in hem een beschaafd en achtbaar man, die zijne kinderen in Bengalen eene goede opvoeding liet geven, en in het bezit was van eene bo-kerij van ongeveer 1000 werken op allerlei wetenschappelijk gebied. Ross stierf omstreeks het jaar 1850. Ofschoon zeven jaren later de Kokos-eilanden door Kapt. Granville Fremantle voor de Engelsche kroon in bezit werden genomen, bleven de nakomelingen van den Schotschen pionier er tot den huidigen dag gevestigd, en in hunne middelen van bestaan gehandhaafd. Een der kleinere eilanden van de groep, Poeloe-eiland bestemd, bevatte de graven van het geslacht Ross; ook het graf van den familievader, die hier het einde van een veelbewogen leven had gevonden en die althans avonturier van de goede soort was geweest, gelijk Alexander Hare een van de berispelijke soort.

Hunne namen zouden gewis nog met vele anderen te vermeerderen zijn. Want groot was ten allen tijde het aantal avontuurlijke aangelegde personen, die in het wijde Insulinde buiten de afgebakende paden van handel, industrie of gouvernementdienst de fortuin zochten, eerlijk of oneerlijk. En wier singuliere lotgevallen vaak de openbaarheid verdienden (maar niet altijd verkregen) wegens het licht, 't welk daardoor geworpen werd op personen en toestanden van de vroegere Europeesche samenleving in Indië

Het graf van de generaals Van Heutsz en Van der Heyden.

In no. 44 van het Kol. Weekblad van 29 Oct. '25 komt een artikel voor: „Het graf van de generaals Van Heutsz en Van der Heyden”.

Wat daarin gezegd wordt van het graf van generaal Karel van der Heyden is helaas juist, maar wanneer de bezoeker van Moscovia even geïnformeerd had bij den opzichter der begraafplaats, had hij kunnen vernemen dat het een familiegraf is, waaraan niemand zonder toestemming van de familie mag raken. Pogingen daarvoor in 't werk gesteld hebben gefaald.

Maar jammer is het dat de schrijver zich niet begehven heeft langs den „Karel van der Heyden-weg” naar het mooie granieten „Karel van der Heyden-monument”, opgericht in een goed onderhouden plantsoen in Arnhem, niet zoo heel ver van Moscovia. Dan had hij kunnen berichten, dat de nagedachtenis van generaal Karel van der Heyden door het Nederlandsche volk op uitnemende wijze blijvend geëerd is geworden. Dit monument, kort na het overlijden van den grooten figuur uit den Atjehoorlog opgericht, ter plaatse waar de generaal zijn laatste 13 levensjaren heeft doorgebracht als commandant van het Kon. Kol. Militair Invaliden-Huis op Bronbeek, wordt door het gemeentebestuur met eerbied en zorg goed onderhouden.

Ter vereering van de generaals Karel van der Heyden en Van Heutsz zijn een 5-tal jaren geleden met de hulp van het Ministerie van Koloniën bustes vervaardigd, waarvan er geplaatst zijn o.a. in het Museum in Bronbeek en in alle groote cantines in Ned.-Indië, als blijvende herinnering aan deze generaals door het Ned.-Ind. leger.

H. G. J. SMITS,
 Kapt.-Adj. op Bronbeek.

MVZ
MELKINRICHTING DER VEREENIGDE - ZUIVELBEREIDERS -

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U tegen concurrerenden prijs prima kwaliteit Melk en Zuivelproducten. Probeert U eens onze Prima Roomboter, de kwaliteit zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch aan huis bezorgd.



KWEEKERIJ „ALPINA” WASSENAAR

KWEEKERIJ „ALPINA”

RAAPHORSTLAAN - WASSENAAR

Speciale cultuur van Alpen- en Rotsplanten



Jacqueline Baudet

Denneweg 126,

Telephone 17245

LA HAYE

Chapeaux pour Dames

Laat U voordeelig installeeren

door

P. B. v. MOORSEL & C^o

Kerkplein 11-12 DEN HAAG Torenstraat 5
 TELEFOON 12898

BEDDEGOED

Gegarandeerd zuivere vulling

Ruime keuze

KARPETTEN

GEBR. v. EGMOND

Waaltdorperlaan 22 Telef. 71639
 DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
 Levering van alle soorten planten

— Vraagt gratis prijsopgaaf —

's-Gravenhaagsche Brandstoffenhandel
Firma M. EGG & ZON

ELSSTRAAT 24 Anno 1896 Telefoon 34843
 Postgiro 53650.

UW aangewezen adres voor de levering van uitsluitend **DE BESTE BRANDSTOFFEN** tegen billijken prijs. — Leverancier van „Oost en West”

REPAREREEN OVERTREKKEN

PARAPLUIE MAGAZIJN
A. QUERELLE
 SCHOOLSTRAAT 10

'S-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151

Leden van „Oost en West” 5 pCt. korting

FIRMA
J. L. RICHEL
VOOR
**HAARDEN
KACHELS**
WESTEINDE 224
's GRAVENHAGE

**Aan de Leden
van „Oost en West”**

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1^o. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2^o. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers, een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.



Blijvende Haargolvings
f 1.25 per wikkel. De geroutineerde en alom bekende Nestle-Specialist

OTTO TÄRRE verandert Uw glad en sluijk haar, volgens zijn beproefd systeem, in blijvende mooie groote golven.

English spoken Man spricht deutsch On parle français

HENRY & OTTO TÄRRE - Prinsestraat 4a, Tel. 10986 - DEN HAAG

De arbitrage over het eiland Miangas¹⁾.

Naar aanleiding van het geschil tusschen Nederland en Amerika over de vraag aan welk twee landen het eiland Miangas behoort, nam de heer W. I. K. Sinsoe, als vertegenwoordiger van den „Vereenigde Eerste Sangirbond” te Soerabaja, de pen op om een pleidooi te houden voor het goed recht van Nederland.

Schrijver merkt in het Maleische maandbladje „Vorsten-Eilanden” (April-Juni '25), overgezet in het Nederlandsch door de „Volkslectuur” te Wellefreden, o.m. op, dat het eiland Miangas van oudsher aan land en volk van Talaud heeft behoord en deze weer aan het eiland Sangir, dat met het eiland Talaud door de vroegere Vorsten door middel van een politiek contract aan de Nederlandsche Regeering is overgegeven. En dit geschiedde voordat de Spanjaarden door Amerika en de Filippijnen werden weggejaagd. Uit het door Valentijn geschreven boek, genaamd: „Oud en Nieuw (Nederlandsch) Oost-Indië”, kan men trouwens zien, dat het eiland Miangas aan Talaud heeft behoord en dat de vroegere Vorsten van Sangir (Kandar) recht hadden op het Zuidelijk deel van het eiland Mindanao en op de in de nabijheid van het eiland Marore liggende eilanden. In vroegere tijden, namelijk toen Spanje nog macht had in de Filippijnen, gingen de Miangassers als teeken van onderworpenheid bij honderden en met prauwen tientallen malen naar den Radja van Taboekan en naar Liroeng, waar een Regeeringsvertegenwoordiger (Posthouder) gevestigd was. Maar of het eiland Miangas in het politiek contract werd genoemd als aan het Vorstendom Taboekan te behooren weet schrijver zich niet te herinneren. Doch van de bewoners van Sangir en Talaud, ja zelfs van de bevolking van Miangas weet niemand, dat dit eiland onder Spanje gestaan had. Misschien was Miangas, toen de Spanjaarden door de Amerikanen werden weggejaagd, reeds teruggegeven en wel: zonder acht te slaan op het recht van Nederland. (Hierbij verwijst schrijver naar den 80-jarigen oorlog tusschen Spanje en Nederland).

Voorts brengt hij in herinnering: zijn vroegere reizen naar het eiland Miangas met Dr. R. Tumbelaka en den heer Kawilarang, de komst in den tijd van den heer S. J. M. Van Geuns als Resident van Menado van het stoomschip „van Riebeeck” te Miangas, om levensmiddelen te vervoeren ten behoeve van de in nood verkeerende bevolking van dat eiland, enzovoort. Hieruit blijkt dus, dat door het Gouvernement steeds werd gedacht aan de belangen zijner onderdanen, w.o. ook de bewoners van Miangas.

De Amerikanen kwamen in dien tijd ook dikwijls in Miangas met hun kleine oorlogsschepen, lieten daar hun schietkunst zien en zeiden tot de kamponghoofden van daar, dat deze geen Hollandsche vlag mochten gebruiken, terwijl zij het wapenbord, dat daar door de Marine werd geplaatst, hadden weggehaald, maar — ondanks dit alles — stoorden de bewoners en het Bestuur van Miangas zich er niet aan en lieten zowel op zee als op het land steeds de Nederlandsche vlag wapperen. En daarom durf ik thans, in de hoop dat de bewoners van Sangir en Talaud mij wel zullen steunen, verklaren, dat het eiland Miangas aan het Nederlandsch-Indische Gouvernement behoort en Spanje dus niet het recht heeft, om dit eiland aan de Vereenigde Staten van Amerika te geven, want:

1. de ingezetenen van Miangas spreken Talaudsche en behooren dus tot het Talaudsche ras, dat staat onder het bestuur van Nanoesa;
2. het Zelfbestuur van Miangas behoort onder het Bestuur van Liroeng en de aanstellingsbrief van het kamponghoofd is misschien wel door den Resident van Menado uitgereikt;

¹⁾ Wegens plaatsgebrek is dit, nog steeds actueele, stuk eenigen tijd in portefeuille gehouden.

3. de ingezetenen van Miangas betalen hun lasting (hoofdgeld) aan het Nederlandsch-Indisch Gouvernement (Landschapskas);

4. het eiland Miangas wordt steeds bezocht door Nederlandsche Marine-stoomers, bestuursnaren, zendingleeraren, doktoren, vaccinateurs door Inlandsche bestuursambtenaren uit Talaud;

5. de particuliere scholen in Miangas worden heerd door een Zendingsvereeniging, genaamd „Sangir en Talaud-Comité”, in Nederland.

Aan het slot van zijn artikel hoopt schrijver de Radja van Talaud, de heer J. S. Tamawir, Beo, meerdere inlichtingen zal geven, opdat het Nederlandsch-Indische Gouvernement te dezen zichte dan sterk staat en zijn Bestuur aldaar zal verliezen.

Voorts dat er gezamenlijk zal worden geprocedeed, indien het eiland Miangas door bovennoemden scheidsrechter aan de Vereenigde Staten van Amerika mocht worden toegewezen.

De redactie zegt onder in een noot in het landsch het volgende:

„De gegevens (Maleische tekst) dienen als test, waarom de onderhavige kwestie nog aan Permanente Hof van Arbitrage te 's-Gravenhage werd opgedragen en dat eilandje Nederland wordt toegewezen. Wij vertrouwen dat de beslissing van dit college in het voordeel van Nederland zijn, gezien de bovenstaande verklaring.

Twee exemplaren zenden wij naar Den Haag, een naar het Ministerie van Buitenlandsche Zaken en het andere naar het Ministerie van Koloniën.

Sprokkel.

Artistieke aanwending van rubber.

Rozen vervaardigd uit rubber, doch zoo natuurlijk, zowel wat betreft geur als voorkomen, dat lastig is ze te onderscheiden van echte bloemen. Deze bloemen werden door den uitvinder van de Rubber Grower's Association (te Londen) gebracht en ten einde den bal aan het rullen te brengen, liet de Propaganda-afdeeling een bouquet menstellen. Op de tentoonstelling van de Association bood de Secretaris dien aan Prinses Mary ter gelegenheid van de opening van de nieuwe gebouwen van het Instituut voor Hygiëne.

Een artistieke mand met dergelijke rozen aan Hare Majesteit de Koningin (van Engeland) reeds aangeboden op Haar verjaardag. Met het sultaat, dat van vele zijden inlichtingen gegeven werden en dat de uitvinder met een fabrikant is deze bloemen in het groot aan te maken. Zou een nieuw rubberproduct ontstaan, dat een groot af trek belooft te zullen krijgen.

Deze bekoorlijke bloemen zijn geschikt voor versiering binnenshuis, voor uitstallkasten, voor versiering van theaters en restaurants en voor sen en bloemstukken op de graven.

(Alg. Landbouwweekbl. v. N.-L.)

Van Week tot Week.

Di. 26 October—Ma. 2 November.

L. H. Sikkens †. Blijkens een hier te lande door familie ontvangen telegram is de heer L. H. Sikkens, civiel gezaghebber B. B. te Moeara Boeng Djambi, op den leeftijd van 36 jaar overleden.

Brug te Bindjei ingestort. Aneta meldt dd. Medjoetjoe Oct.: De groote brug te Bindjei, in Boven-Landje is ingestort. Honderden toeschouwers van een neesche wajang-vertooning zijn te water gevallen. Voorloopig zijn drie dooden en vijf gewonden geteld. Talloos velen worden vermist. Het bespeld vele Europeanen en Inlanders zoeken de rivier af.

De onrust op Aljeh. Het legerbestuur te Bandoeng ving, volgens Aneta, den 27en Oct. een telegram van kapitein Paris, die te Bakongan gedebatteerd.

Apotheek M. L. ADAMA
Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

FIRMA J. VAN DER WOLF
BANKETBAKKER

Specialiteit in Lekker-Lekker
DEN HAAG
PRINSESTRAAT 120-122 TEL. 12220

DE HAAGSCHE POSTZEGELHANDEL

TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG

Het beste en meest vertrouwde adres voor de In- en Verkoop van postzegels. Wij koopen steeds alle betere Post- en Portzegels van Suriname en Curaçao tegen zeer hooge prijzen. VRAAGT PRIJSCOURANT

was met drie brigades en vervolgens naar Boekit Gading opgerukt.

Nabij Kampong Padang voerden circa dertien Atjehers een klewanganval uit. Elf kwaadwilligen werden neergelegd. Vermoedelijk werd ook de twaalfde neergeschoten, wiens lichaam in de rivier is gezien. Gesneuveld is de Amboneesche sergeant Toeisuta, zwaar gewond zijn 6 Javaansche infanteristen en een Amboneesche infanterist. Licht gewond werden kapitein Paris, de Europeesche sergeant Ningen en een Javaansch fuselier; zwaar gewond werden de Europeesche sergeant Greebe en een Javaansch infanterist. Een eerste fuselier van de patrouille-Wiarda is door de patrouille zwaar gewond teruggevonden. 25 scherpe patronen zijn teruggevonden. De militaire commandant van Atjeh en Onderhoorigheden vertrekt morgen met vier brigades naar Bakongan.

Een nader telegram van denzelfden datum, uit Kota Radja verzonden, luidt: Hedenavond komt de gouvernementssloper Bellatrix met kapitein Paris en de gewonden te Oelee Lheuë aan.

Ingevolge den naderen wensch van mevr. v. d. Sluys Veer 1) is haar echtgenoot op Peutjoet (militaire begraafplaats van Kota Radja) met militaire eer begraven. De plechtigheid trok een ontzaglijke belangstelling. Kolonel G. W. Mazee en de gouverneur hielden aan de geopende groeve toespraken, die op de vele belangstellenden een diepen indruk maakten.

Eveneens uit Kota Radja werd, ook op 27 Oct., geseind: Een patrouille, uitgegaan ten einde zeke Akassan, die iets in den zin had, op te lichten, werd in het Rambongbosch (Atjeh) aangevallen. Sergeant van Wijk kreeg een ernstige wonde in de rechterknie. Vijf karabijnen, drie klewangs en 105 patronen worden vernist.

(Later). Alkassan is een gewezen wegnandoer, die ontslagen was wegens plichtsverzaking. De wonde is naar de bovenstreken gevluht.

Kapiteins G. J. A. van Eck, ex-divisie-commandant der marechaussee, in garnizoen te Semarang, en L. A. Snell, in garnizoen te Magelang, zijn met spoed naar Atjeh overgeplaatst. (Aneta, 29 Oct.).

Aneta 30 Oct. (Koeta Radja). Het gewestelijk vaartuig Bellatrix is met vier brigades marechaussee naar de Westkust van Atjeh vertrokken. De leiding der militaire operaties in het Bakongansche is opgedragen aan den kapitein H. Meihuizen.

De ass.-resident met verlof L. J. J. Caron, die geruimen tijd belast was met de politieke aangelegenheden in Atjeh, heeft in een onderhoud met het Haagsche Aneta-kantoor als zijne meening te kennen gegeven, dat het voorgevallene als zuiver plaatselijk is te beschouwen en daaruit voor Atjeh als geheel in geen enkel opzicht conclusies getrokken mogen worden.

Deze opvattingen van den heer Caron vinden vestiging in het navolgende telegram van Aneta, Bandoeng, 3 Nov.: Generaal-majoor J. H. I. Cock d'Armandville, die juist is teruggekeerd op Java van een inspectiereis naar Atjeh, waar hij overval van de colonne-Paris kort na zijn vertrek plaats greep, gaf in een persgesprek als zijn oordeel te kennen, dat aan de plaats gehad hebbende overvallen geen politieke betekenis valt te hechten, doch dat het slechts op zichzelf staande gevallen zijn.

De generaal bezocht de meeste posten geheel onder dekking, ook die in het Tapatoeansche, en heeft als zijn meening te kennen, dat er geen reden bestaat, om den toestand ernstig in te zien.

in den Volksraad. De heer P. F. Dahler, oud-lid van den Volksraad en ambtenaar bij den dienst der volkslectuur, is gekozen tot lid van den Volksraad in de vacature-Rival.

(Het Haagsche Aneta-kantoor teekent hierbij aan, dat dr. Abdul Rivai als oud-officier van gezondheid met Europeanen gelijkgesteld is, en als zodanig voor de groep der Europeanen zitting in den Volksraad. Hij woonde de zittingen echter hoogst sporadisch bij, kwam alleen uit Semarang over, op dringende verzoeken van de paragraaf — hij werd gerekend te behooren tot den Nederlandschen Vrijzinnigen Bond — om tegen de Vloot te stemmen. Meermalen werd in den raad op zijn absentisme gewezen en thans blijkt hij plaats te hebben voor den oud-vertegenwoordiger van diens overlijden in het vorig Kol. Weekbl. (deze bl. 4).

BONTMANTELS

Uitgebreide assortiment, chique modellen, prima kwal. prijzen vanaf f 75.— tot f 3000.—. Lange mantels naar maat met bont gevoerd vanaf f 100.—. Vossen en bontstellen in alle prijzen. Voor repareren en moderniseeren, matige prijzen.

Firma JEAN PIERÔT

BONTWERKER. Gevestigd sinds 1903. VAN SWIETENSTRAAT, 'S-GRAVENHAGE

ger der sedert ontbonden Indische Partij, de stichting van Dr. E. F. E. Douwes Dekker).

De onderzeeboot K XI. Blijkens een bij het Departement van Marine ontvangen telegram is Hr. Ms. Onderzeeboot K XI den 27en Oct. van Sevilla vertrokken ter voortzetting van de reis naar Ned.-Indië.

Pastoor Vertenten. De Java-Post verneemt dat de welbekende Pastoor P. Vertenten, die tal van jaren onder de Kaja-Kaja heeft verkeerdt en zooveel heeft bijgedragen tot hunne beschaving, weldra Nieuw-Guinea zal verlaten, misschien voor altijd. Heel veel kans bestaat er, dat hij zich zal moeten gaan wijden aan de Congo-missie in Midden-Afrika.

Universitaire examens. Leiden. Cand.-ex. Indisch recht de heeren Djocjoa Diningrat en A. H. van Nierop.

Onderscheiding. Bij Kon. besluit is benoemd tot ridder der Oranje Nassau Orde de heer J. C. Koster, kapitein van den generalen staf Ned.-Ind. Leger, leeraar aan de Hoogere Krijgsschool te 's-Gravenhage.

De pest op Java. De volgende opgave geeft een beeld van de toeneming der pest in de maanden Juni—Augustus.

	20 Juni—18 Juli.	25 Juli—15 Aug.
Cheribon	54	68
Pekalongan	29	32
Tegal	13	20
Semarang	1	—
Kendal	9	9
Salatiga	13	7
Magelang	19	27
Temanggoeng	47	66
Wonosobo	3	5
Poerbolinggo	78	104
Jogjakarta	8	5
Soerakarta	5	5
Bojolali	62	144
Klaten	83	224
Sragen	36	72
Soerabaja	1	3
Bendowoso	—	2
Djember	—	2
Totaal	461	795

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Indische Dansen te Hilversum.

Ter opluistering der gedurende de maand October door „Boeatan” in de „Kunstzaal Willem Brok” te Hilversum gehouden tentoonstelling, zijn den 21sten en den 27sten October, in dat intiem-artistieke milieu, Javaansche dansavonden gegeven, die daar bijzonder zijn gewaardeerd en zeker hebben bijgedragen tot versterking van den geestelijken band van verstandhouding tusschen Oost en West.

In de Hilversumsche Courant van 23 October schrijft R. W. P. (de Vries) Jr.: „Een stemmig gedempt licht beschildert het verhoogde podium, dan trilt lang en sonoor de klank van een korte slag op de gong, even wijkt het diep-indigo-blauwe achterdoek en statig en rustig schrijdt het frêle figuurtje van mejuffrouw Geneke Weber naar voren, voor den serimpie-dans.

Het is een sprookje, zooals wij dit fijne, als uit brons gegoten, beeldje met de prachtig gevormde schouders en armen, met die ernstige, strakke expressie van het kopje, met het slanke lichaampje, gehuld in een fluweelen beursje, en een keurige, lange sarong, waaruit die brooze voetjes even uitsteken, in dit mysterieuze halfduister zien.

Waken wij of droomen we? Dan klinken plots de doffe tonen van de houten toetsen van den *gendér*, en op de cadence van dit melodieuze geluid begint dit teere beeldje te bewegen en heft het de armen voor de *sembah*. Langzaam en statig ontplooit zich de dans, als een aaneenschakeling van wonderlijk gracieuze bewegingen. Het is de mimiek van armen en handen; maar die armen en handen zijn van een lenigheid, van een soeplesse, van een voorname schoonheid, die iedere expressie mogelijk maakt. De vingers krommen en strekken zich, de pols draait en buigt, de handen grijpen de einden van den kleurigen *slendang*, en iedere stand, iedere houding en beweging is een lust voor het oog, is een pracht van lijn. De muziek gaat voort, en, zooals Lahure in zijn „Indes Orientales” zoo karakteristiek zegt: „*Au premier moment, une oreille européenne ne se rend pas un compte bien*

WANNEER

U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan Stoffeeren en Meubileeren door

H. FLICK - Scheveningen

Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding
AZALEASTRAAT 51 — 'S HAGE

Mondelinge en schriftelijke cursussen
Boekhouden voor examens en practijk - Staats-huishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrichting M.O. - Nederl., Fransche, Duitse en Engelsche correspondentie
Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

POSTZEGELEXPOR
D. W. BRANTSEN
Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.
Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel. Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

Een goed en billijk adres
voor
prima Thee en Koffie
is
Thee- en Koffiehandel
Noordeinde 105a
's-Gravenhage Telefoon 12413

MAISON DROUOT
Fred. Hendrikl. 85
Telefoon 52379
DEN HAAG

Woning-Inrichting
Beleefd noodigen wij U nit tot een bezoek aan onze Magazijnen en Modelkamers



DAMES-
HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT
Heilgymnastiek - Massage
Diverse methoden van geneeskrachtige baden
Voorkoming en opheffing van obstructie bij de periodieke circulatie

HUIZE „ILEX” (— bij de —) RIJSWIJK
Spreekuren van 1—2 of volgens afspraak
Directie : HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

Maison H. SIMONS
's-Gravenhage.

MANTELHUIS
HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”

JAPONNENHUIS
NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Confectie
Voordeelige prijzen!

Haarlem en Omstreken.

Firma ANT. CASSEE & ZON
Woninginrichting
 KERKPLEIN 10-12 TEL. 22260
 BLOEMENDAAL



AUG. OEPKES
FOTOGRAAF
 PRINS MAURITSL. 9
 BY HET KENNEMER LYCEUM
OVERVEEN

W. C. BERGISCH
 Bandagist
 Nassaustraat 12^{RD.} - HAARLEM - Tel. 11288

Haarlemsche Begravenis-Onderneming
R. Smink
 Kinderhuisvest 29-33 Haarlem
 Eigen Rouw- en Volgauto's
 Speciaal Adres voor Crematies

Les extrêmes se touchent

Een courantdrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hooftzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunstdrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hooftzaak en te veel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Amsterdam Instituut R. KUYPER R. Vinkeleskade 61

Gecombineerde mondel. en schriftel. opleiding, met clublessen en privaatllessen in alle hoofdplaatsen. **M.O. Staath.h.kunde** en **Staatsinr.** Alle acten **Boekhouden** (ook **Staatspractijkdiploma**). **Gemeente-administratie.** Ook studiegelegenheid voor hen die geen examen wenschen te doen. Prospectus met opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak en proefles op aanvraag kosteloos

exact de ce bruit étrange et confus, mais peu à peu l'harmonie se découvre, se comprend; la mélodie, presque toujours lente, plaintive, se dégage, et l'auditeur reste sous un charme indéfinissable qu'augmente singulièrement l'impression générale à laquelle on ne peut manquer de se laisser entraîner"....

De volkomen harmonie, de ernst, de rust, de als van zelf vloeiende bewegingen, dit alles geeft aan den dans van mej. Weber zoo'n wondere bekoring. Hier denken wij geen oogenblik aan bestudeerde houdingen, noch aan eenig effecthejag. Het is de natuurlijkheid, die van dit danseresje uitgaat, die u zoo boeit en aangrijpt; het is dezelfde schoonheid als van een door den wind bewogen bloem, als van het golvende koren, of van de aanrollende zee.

Het is de gevoelige ziel, van dit fijne, gracieuze persoonkje, die reageert op iedere nuanceering van de muziek, en die zich uiten moet in pracht van bewegen.

Het was de bekoring van een groote-menschen sprookje. 1)

Van een geheel andere schoonheid waren de dansen van *Raden Mas Jodjana*. Hier was het naast het schoone gebaar, de wondervolle expressie, die er het karakter aan gaf.

In zijn dansen vertolkte *Jodjana* een geheele historie. Nu eens was het in *Ksatria*, de uitbeelding van een held; dan weer, in *Miroedha* vertoonde hij een wezen dat jaren lang in slavernij geweest was, zijn banden verbreekt, om vrij te zijn.

Wij zien hem dan eerst voorover gebogen op den grond en langzaam op de tonen der muziek oprijzen, tot hij zich zijn vrijheid bewust wordt.

Prachtig was hier *Jodjana* in zijn mimiek van ge-laar en gebaar, en niet minder in de *Tjantrik*-dans, waarin de mensch in de vreugde om de aardse dingen, zijn eigenlijke roeping vergeet, doch later weer tot devotie terug keert.

Het zijn geheele tooneelen, die deze danser opvoert, als hij koning *Kelono* voorstelt, die de liefde wil winnen van een aangebedene. Prachtig was zijn gewaad met paarsen *slendang*, die telkens met een korte polsbeweging achterwaarts geslingerd werd; rijk was het uitgeslagen hoofdtooiel, wondervol expressief de blik van zijn als tot een masker verward gelaat.

Trouwens, bij *Jodjana* is heel de uitbeelding van de rol, die hij voorstelt, een samengaan van miniek en gebaar. Hij doorvoelt het heele gebeuren, en geeft zijn stemmingen weer in den dans, en daarin is hij geweldig en groot.

Als hij tot slot den dans van *Vishnoe* doet zien, is het van zoo'n aangrijpende macht, dat zij ons gevangen houdt, dat wij meeleven, dat wij niet alleen genieten en bewonderen, maar dat de dans ons fascineert tot het einde toe. En dit einde, het was een prachtig besluit. Als een Boeddha, met de beenen onder het lichaam gevouwen, de handen in gewijde houding geheven, het expressieve gelaat boven de bronzen schouderen, zoo teekende de figuur van *Jodjana* zich af tegen het blauwe achterdoek. Als een levend beeld; het schoone einde van een avond van zeldzame bekoring.

Jodjana heeft ons doen zien de macht van uitbeelding, die in den dans besloten ligt."

Mevrouw *Jodjana* gaf als inleiding een korte uitlegging der Javaansche danskunst in het algemeen, en telkens, vóór het optreden van haar echtgenoot, dien zij aan den vleugel begeleidde, een beschrijving van den door dezen uit te voeren karakterdans, hetgeen zeker menigeen onder de toeschouwers ter verduidelijking welkom was.

Hoe dikwijls hoort men van leeken, die zich niet concentreeren kunnen, de uitlating: „Die Oostersche dansen zijn mij onbegrijpelijk." Hoe menig oningewijd oud-Indisch-gast vindt „dat langdradige *getandak* bij die eentoonige gamelan-muziek razend vervelend!"

Typisch eerlijk schreef — waarschijnlijk een Hollander — onlangs naar aanleiding van den Gala-avond in den Stadsschouwburg te 's-Gravenhage ter eere van de Conferentie van het Internationaal Recht, in de *Gazette de Hollande*:

„Nous apprécions ici surtout la beauté des attitudes, la souplesse des mouvements, car le véritable sens religieux ou philosophique de ces danses nous échappe, à nous autres Occidentaux, et ce n'est que lorsqu'un sujet mieux à notre portée tel que „Raksasa", l'homme possé-

1) Een volbloed Europeesche artiste-vrouw naar haar oordeel gevraagd, antwoordde: „Ik kan 't niet beter uitdrukken: het was voor mij een gebed." Schr.

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
P. J. CRAMWINCKEL Jr.
 Den Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906
 Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
 Encadrementen in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN
 Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

dé du Démon, fait le thème de la danse de Mas Jodjana, que nous réalisons la forme mense d'expression à laquelle ce danseur n'ais peut atteindre."

Welken indruk zullen medio dezer diezelfde maken op de bezoekers van het *Künstlerhaus* lijn, waar ze door de Duitsche artisten, die kosten voor over hebben, met 't grootste verlegemoet worden gezien?

Persoverzicht uit de Indische B

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS

Luitenant Gouverneur-Generaal.

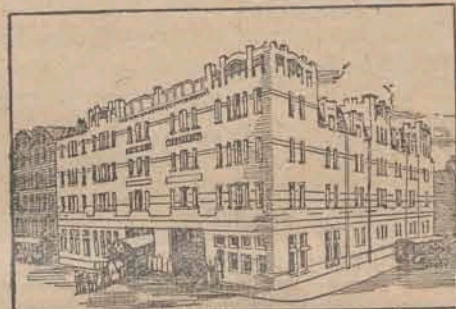
Alle overdracht van bevoegdheden ten spijt, de taak van den G.-G. met den dag. Terwijl aan taling van het mindere werk op lagere goden een is, welke volgens sommigen reeds overschreden heeft de ervaring geleerd, dat in vele opzichten doel niet bereikt is, dat men het wel eens voor schoten is. M.a.w.: terwijl de overdracht der bevoegdheden beoogd verlichting van de taak van den G.-G. is dat doel niet altijd bereikt en is de voortdurende controle, uitvloeiende van de uitvoering der bevoegdheden door één persoon, te loor gegaan. In zake benoemingsrecht heeft de overdracht der bevoegdheden toe geleid, dat in stede van één, tien en meer hebbenden beslissingen nemen, onafhankelijk van kander, vaak tegen elkaar in, en tegen het land in. Men herinnere zich maar den chaotischen toestand tijdens den oorlog en daarna. Het *Bataviaasch* (23 Sept.) meent daarom, dat de tijd gekomen is het nimmer toegepaste art. 4 R. R. te gaan toepassen en concludeert: Zien wij het goed, dan blijkt hoe te bestaan aan een macht naast den G.-G. gekleed met uitvoerend, maar vooral met controle gezag. Een macht, die leiding, richting geeft ten zake van de talloze zaken, waaraan de landvoogden zijn groote regeertaak aandacht moet geven, die voor die dagelijkse zaken — welk van zoo groot belang zijn — in de plaats treden het eenhoofdig gezag, belichaamd in den G.-G. zoodanige macht kan men zich alleen denken in de figuur van den luitenant gouverneur-generaal, lijn als waarin de wetgever van 1854 zich zoo functionaris heeft gedacht. Zoo goed past die figuur het oude voorschrift in art. 4 R. R. ongewijzig blijven, slechts op de toepassing, de uitvoering het aan. Vermoedelijk zal zich binnenkort de bevoegdheid voordoen om van het voorschrift in art. 4 R. R. te maken ten einde den nieuwen G.-G. op te voer te bereiden. Maar dan verdient het alleszins beveling een regelmatige toepassing van het voorschrift van den G.-G. gehanteerde voorschrift voor den vervolg te wagen.

De Locomotief (26 Sept.) wijst op het nut, verlegaan de landvoogdelijke reizen door den archipel versterken den band tusschen de deelen van Indië derling en van bijzondere betekenis is de persoonlijke oriëntering van den bewindvoerder. Daarom men het betreuren — zoo vervolgt *De Loc.* — dat al bezoeken van dezen aard worden uitgesteld tot de tweede deel van de landvoogdij. Hieraan valt verhelpen. De eerste periode der landvoogdij verlegveel van den nieuwen bewindhebber, dat hij niet ten van eenigen omvang niet kan denken. Maar neer het dan juist zou zijn wat *Bataviaasche* wisten te melden, dat de opvolger van gouverneur-generaal Fock eenige maanden voor de aanvang der landvoogdij reeds in Indië zal komen om zich te bereiden op zijn taak, dan zou juist die voorbereiding niet beter besteed kunnen worden met het doorkruisen van den archipel, ook al dan nog niet in eenigerlei officieele functie den. Dat zouden dan, in afwachting van later ken van den hoogsten vertegenwoordiger van den G.-G., bezoeken tot persoonlijke oriëntering van den luitenant-gouverneur-generaal. Indien zoonslijke oriëntering tot later zakelijk nut, berichten, dienaangaande in de pers verschenen, juist mochten zijn en het dus op het oogenblik reeds in het voornemen zou liggen om den landvoogd een termijn van voorbereiding te doen maken, dan zou het toch aanbeveling verdienen denkbeeld in overweging te nemen om den luitenant-gouverneur-generaal Fock eerst eens het rijk over hij voogd zal worden, te laten zien.

FRANS WALLAT
 BONTWERKER
 ATELIERS VOOR FIJNE PELTERIEN
 KETTINGSTRAAT 2A TELEFOON 10210
 'S-GRAVENHAGE

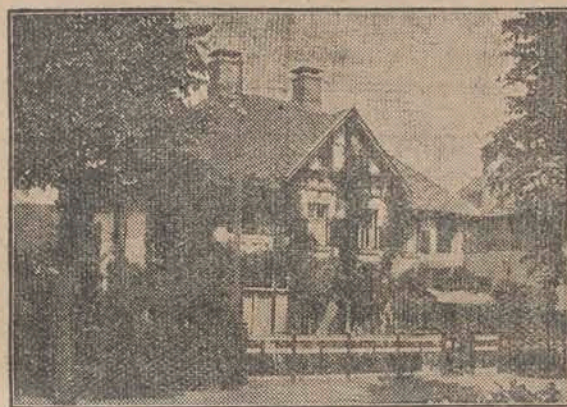
Official **Ford** Dealer
 THE UNIVERSAL CAR
 Reinkenstraat 1 K **Garage „HAMIN”** Den Haag, Tel. 34215
 Service - Automobielen-Onderdeelen

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM



Bergplaatsen voor Inboedels
 :: Bewaring bagage ::
 voor repatrieerenden
OVERZEE-TRANSPORTEN

Villa „WELKOM” - Hilversum
 Sumatralaan 15-17 - Telef. 1384



Goed Tehuis voor kinderen met volledig toezicht op studie
 Goed lager-, middelbaar- en hooger onderwijs te Hilversum
 Aanbevelingen zoowel uit Indië als uit Holland.
 VRAAG DIE AAN. Zuster C. C. OBENHUIJSEN

N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING

voorheen

H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

Koloniale tegenstellingen.

heer Stokvis gaf te Batavia aan een 40-tal belang-
 enden eene uiteenzetting van het werk in den Volks-
 Raad. Volgens het Soerabajasch Hbl. (21 Sept.) werd
 het werk in den Volksraad kritisch beschouwd,
 uitsluitend de koloniale tegenstellingen, d.z. die
 waaruit duidelijk de tegenstrijdigheid van be-
 lang der Westersche en Oostersche groep zou blij-
 ven — volgens den spreker — nog duidelijker de
 huidige wijze, waarop bij zulk een tegenstrijdigheid
 het Westersche, het „overheerschers”-belang ge-
 wordt. Het uitgebreide Volksraadsdebat over de
 van de padt-cultuur in een cultuur van meer
 de handesgewassen diende tot een der be-
 der tegenstelling. Deze poging om het Inland-
 volk te brengen tot economischer benutting van
 bouwveld, was niets anders dan een nieuwe po-
 tot uitbuiting, omdat de voordeelen van dien aan-
 van handelsgewassen toch niet het volk, maar
 den export- en tusschenhandel ten goede zou-
 komen. Het Soer. Hbl. wijst in dit verband op de
 kingsrubbercultuur, om aan te toonen, dat deze
 zeker niet altijd behoef op te gaan. Doch on-
 veld is het waar, dat de Inheemsche planter
 slechts weinig voordeelen geniet van zijn teelt
 handelsgewassen. Hij wordt uitgebuit, doch niet
 den exporthandel (welke hier de „koloniale ex-
 port” zou zijn), doch wel door de inheemsche Ara-
 en Chineseesche opkoopeers-voorschotgevers (zie
 het „Bal. Nwsbl.” dd. 29 Sept. „Grondhuurkwe-
 „De Loc.” dd. 21 Sept. „Woeker in de des”),
 voordeel kunnen speculeeren op het gebrek
 economischen zin en de lichtvaardigheid van den
 menschen planter. Tegen die karakteristieke volks-
 reden de Regeering en hare organen zooveel mo-
 op. Meestal te vergeefs, omdat daarbij absoluut
 medewerking van de bevolking en hare voorman-
 ontbreekt, waar deze nuttig effect zou kunnen
 . Op dit gebied valt ongetwijfeld veel ingrijpende
 ichten, omdat we hier te doen hebben met een
 menschen wantoestand, waarvan de opheffing
 ten kwestie is van volksopvoeding en volks-
 . De commercieele organisatie heeft juist groot
 bij een bestrijding van de verarming van den
 menschen planter van handelsgewassen. De expor-
 omdat hij, bij toenemende belangstelling der be-
 voor die cultures, groter omzet kan ver-
 en weet, dat deze alleen bereikt kan worden,
 de bevolking zelve meer voordeelen trekt van
 arbeid; voor den importeur, omdat deze toch ze-
 aller grootste belang heeft bij de toenemende
 macht der volksmassa. Het economisch belang
 der bevolking en van den overheerscher gaat hier
 in hand; een tegenstelling zou pas ontdekt kun-
 worden, indien de grootcultures zich gingen ver-
 tegen dergelijke bevolkingsaanplantingen, uit
 dat daardoor voor hen de Inheemsche werk-
 minder goedkoop zouden worden. Van zulk
 erzet is in den Volksraad niets gebleken — in-
 deel, ook door de vertegenwoordigers der groot-
 werd krachtig geijverd voor de, der bevolking
 belovende, landbouw-hervorming.

zen gaat lijden, maar ook de werkwilgheid vermin-
 dert. Voor den Inlandschen theetuinbezitter is het
 grootste gevaar dit, dat hij er toe overgaat zijn tuin
 te plukken niet alleen wat blad, maar zelfs wat hout
 aangaat. Door de hooge prijzen ruïneert hij zijn eigen
 tuinen. Daarom wil de Soekaboemische vereeniging, en
 in het belang van den Europeeschen ondernemer en in
 het belang van den Inlandschen theetuinbezitter re-
 gelend optreden. De vergadering te Garoet bleek vrij-
 wel algemeen over te hellen tot de oplossing, die men
 in Soekaboemi aan 't vraagstuk bezig is te geven. De
 Soekaboemische vereeniging heeft de ondernemingen
 van aangesloten leden samengevoegd tot verschillende
 rayons en bepaald, dat de ondernemingen van een ze-
 ker rayon slechts de kampongthee uit dat rayon mogen
 opkoopeeren tegen een door de Vereeniging bepaalden
 prijs. Zoodoende legt zij ook de theetuinbezitters een
 regeling op, want als alles goed marcheert, zullen
 die menschen uit dat rayon hun blad in een ander
 rayon niet kwijt kunnen. Zoo wordt er ook voor ge-
 waakt, dat de eene onderneming niet boven de andere
 bevoordeeld wordt, en zoo wordt het ook mogelijk, dat
 de fabrieken, die geen bevolkingstuinen om zich heb-
 ben, toch kampongthee krijgen. Het principe is, dat de
 winst absoluut gelijk verdeeld wordt tusschen den
 theetuinbezitter en de onderneming. De vergadering te
 Garoet benoemde een commissie om ten spoedigste te
 komen met voorstellen aan den kring.

Besluiteloosheid bij oproer.

De Java-Bode (26 Sept.) citeert een artikel uit de
 Br-Indische „Pioneer Mail” (4 Sept.), omdat daarin
 al die dingen besproken worden, waarover destijds,
 naar aanleiding van het gebeurde bij Tangerang, zoo-
 veel te doen is geweest. In militaire kringen in Ned-
 Indië is men — volgens de J. B. — ervan overtuigd,
 dat het bij Tangerang niet zoover had behoeven te
 komen als het geval is geweest, indien de militairen
 zich niet aan handen en voeten gebonden hadden ge-
 voeld door de aanwezige burgerlijke autoriteiten. Een
 dadelijk actief optreden had erger kunnen voorkomen.
 Men moest zich nu laten verrassen, zonder gelegenheid
 te hebben gehad te waarschuwen, zoals in de voor-
 schriften in Nederland en Ned-Indië imperatief staat
 voorgeschreven. Tenzij in staat van oorlog of beleg, zijn
 de militairen ter beschikking van het burgerlijk gezag
 en mogen zij niet optreden zonder de toestemming van
 dat gezag. In wettelijke voorzorgen zijn wij dus, naar
 uit het artikel van de „P. M.” blijkt, Britsch-Indië voor-
 uit. Maar de praktijk, zoals die reeds is geweest bij
 een betrekkelijk onbeduidend geval als Tangerang,
 maakt, dat wij hier reeds staan en stonden voor de
 bezwaren, die men daar als voorziet. De kwestie, die
 ook hier te lande nog steeds op een bevredigende op-
 lossing wacht, is eenige aandacht ten volle waard.
 Ook op de Tangerangische kwestie zelf hoopt de J. B.
 nader terug te komen, niet in het hier behandelde
 verband, maar omdat er juist in den jongsten tijd
 dingen zijn gebleken, die een geheel ander licht wer-
 pen op de oorzaken van het geval. De tijd is echter
 nog niet rijp, om daar nu reeds over te schrijven.

Tegen de polygamie.

De Turksche Nationale Vergadering heeft den 18en
 Sept. een wets-ontwerp ontvangen tot het verbieden
 van de polygamie. Het „Nieuws van den Dag” vestigt
 de aandacht van het Indische Gouvernement en van
 de Nederlandsche Regeering op dit zeer belangrijke
 nieuws. Waar Turkije vooraan, mag Ned.-Oost-Indië
 niet wezen „plus mahometan que le Turc”. De Deli
 Crt. (29 Sept.) beschouwt voor de massa in Ned-Indië
 als een groter kwaad het veel te gemakkelijke en licht-
 vaardige Mohammedaansche scheidingsrecht, waar-
 door het Inlandsche gezin nooit een economische een-
 heid zal vormen, zoals een Westersch gezin door-
 gaans is. Wanneer dat eens, door onderwijs en eigen
 opvoeding tot het volksbewustzijn doordringt, dan is
 het zeker zaak dat te bevorderen en zoo mogelijk met
 bepalingen te verbeteren.

Moderne opsporingsmethoden.

In een hotel te Garoet is een moord gepleegd op een
 Engelsche dame, mrs. Campbell Macfie, echtgenote
 van een consulaire ambtenaar in Australië. De Deli Crt.
 (28 Sept.) ontleent hieromtrent aan het „A. I. D.” uit-
 voerige bijzonderheden. De daders zijn nog niet ont-
 dekt.
 In dit verband verdient aandacht een artikel in „The
 Graphic”, overgenomen door het Bataviaasch Nwsbl.
 (24 Sept.), over Moderne Opsporingsmethoden bij de
 Fransche politie. Die enkele grepen uit de geschiede-
 nis der moderne speurkunst zeggen genoeg — aldus

ROESTBAAR STAAL
 Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aan-
 door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank
 noodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen
 Het Ideaal voor de Tropen
DERIE'S STAALWARENHANDEL
 No. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
 alwaren in de grootste sorteering verkrijgbaar

J. L. DEBIJE : DEN HAAG
 Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391
IJzerwaren, Gereedschappen
 voor Vaklieden - Amateurs
 Verzending naar de Tropen onder garantie

B. G. TAL, Accountantskantoor
 Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
 Telefoon 16110 en 16111
 Contrôle, bijwerken van administraties
 Behandeling van belastingzaken
ADVIEZEN, OP BEDRIJFS-ECONOMISCH GEBIED

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op de logeerk. PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-19 Tel. 5123

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.

BESCHIKBAAR.

Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuken.

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 HAARLEM BESCHIKBAAR.

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES

Aanbevelend, W. F. KLINK, Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811 Wordt ook thuis bezorgd.

MAISON DE HELD

VAN HEURNESTRAAT 78 - DEN HAAG

EERSTE KLAS INRICHTING VOOR HET UITZENDEN VAN DINERS

BESTAANDE UIT:

LUNCH f 0.80	DINERS f 1.00	DINERS f 1.10	DINERS f 1.20	DINERS f 1.75
Vleesch, Groente, Aard. pelen en Compote	Soep, Vleesch, Groente, Aardappel en Dessert	Soep, Vleesch, Groente, Aardappel en Dessert	Soep, Vleesch, Groente, Aardappel, Compote en Dessert	Voorgerecht, Soep, Vleesch, Groente, Aardappel, Compote en Dessert

PRIMA KEUKEN - BEZORGING PER AUTO LEVERING VAN EXTRA DINERS AAN HUIS!



Gernow's
Leist

TAFELGEREI en SERVICIEZEN

Vraagt Prijscouranten

Fa G. v. WILLEGAN & ZN
HAVENKADE 4-6 TEL. 50844
SCHEVENINGEN

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737.

Code 5th Edition A. B. C.

Schoen-Magazijn PAANAKKER

Alléén ZOUTMANSTRAAT 43 - Den Haag

TELEFOON 30869

Ontvangen nieuwe collectie Winterwerk

het B. N. — om te doen zien, dat ook in Indië behoefte bestaat aan een wetenschappelijke beoefening dier kunst, — ja, hier misschien meer dan elders.

Indië in den Vreemde.

Buitenlandsche bladen bevatten weder een menigte artikelen en berichten over Ned.-Indië. De *Locomotief* (22 Sept.) acht het van groote beteekenis te weten wat in den vreemde over Indië geschreven wordt: daaruit vormt het buitenland zich zijn voorstelling omtrent Indië. Na enkele verkorte vertalingen, zoowel van de politieke beschouwingen in Duitsehe bladen (*Harro Essingh* in „*Der Westen*“ en „*Chemnitzter Tageblatt*“; E. in de „*Deutsche Allgemeine Zeitung*“; *Richard Katz* in de „*Vossische Zeitung*“) als van een zakelijk artikel in „*The Times*“ over wegeaanleg op Java, zegt *De Loc.*: Een vorig overzicht besloten wij met de conclusie, dat tegenover veel averechtsche voorlichting in den vreemde het nuttig ware rechtzettingen te doen verschijnen. Het „*Times*“-artikel toont weer, hoe men voor zakelijke gegevens ginds wel belangstelling heeft. Ook de vorm, welke zulke een versterking van ruimer en zuiverder nieuws over Indië zou kunnen hebben, werd hier als eens besproken, alsmede de functie, in dit opzicht aan de consulaire en diplomatieke vertegenwoordiging van Nederland toebedeeld. Dat consulaten en gezantschappen niet zonder meer hiermede belast kunnen worden, blijkt wel uit het feit, dat een Nederlandsch handelsattaché te Londen op een lezing verklaarde, dat de Inlandsche bevolking van Indië geen belasting betaalde! Dat nochtans juist voorlichting en rechtzetting van onjuiste berichten noodig is en de behartiging van Indië's belangen in den vreemde geen denkbeeldig belang blijkt, dunkt ons zonder meer uit de gegeven citaten uit Duitsehe bladen. Het onderwerp is in den laatsten tijd in de Indische dagbladen bij herhaling besproken, behalve in ons blad, in het bijzonder in de „*Java-Bode*“ en de „*N. Soer. Crl.*“ De nieuwste voorbeelden, hierboven weergegeven, mogen thans voldoende zijn om aan te toonen, dat het onderwerp spoedige voorziening stellig verdient.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

Het lot van den Javaanschen werkmán-contractant ter Oostkust van Sumatra.

II (Slot).

Op 1 Januari 1925 was het loon voor den dagelijkse arbeid van 10 uur:

a. voor den nieuweling, met een contract van 3 jaren, voor den man f 0.42 en voor de vrouw f 0.37 per dag;

b. bij contractverlenging van 13 maanden, voor den man f 0.47 en voor de vrouw f 0.42 per dag.

Volgens de door spreker ontvangen berichten, wordt in het laatst geval, aan de werklieden een bepaalde dagtaak gegeven, welke in 10 uur tijds moet worden afgedaan.

Blijft men daarbij in gebreke, dan is het dagloon eder f 0.42 en f 0.47.

Een dagloon van f 0.47 of f 0.42 is voor den werkmán beslist onvoldoende en in de eerste plaats natuurlijk voor de gehuwden met vrouw en kinderen.

Het was om die reden, dat het afdeelsbestuur het voorstel heeft gedaan de dagloonen te verhoogen, voor den man tot f 0.60 en voor de vrouw tot f 0.50 per dag.

Ten einde de billijkheid van dit voorstel te kunnen beoordeelen, dient men te weten wat een werkmán voor zijn bestaan per jaar, per maand en per dag noodig heeft en volgen hieronder de prijzen van kleding, voedingsmiddelen en gereedschappen, welke aan het beheer der onderneming moeten worden voldaan, n.l.:

Per jaar.

5 werkbaadjes à f 0.75	f 3.75
5 werkbrokken à f 0.75	„ 3.75
2 bamboehoeden à f 0.40	„ 0.80
1 jas als kledingstuk	„ 4.50
2 Chineesche baadjes als idem à f 2.25	„ 4.50
2 sarongs als idem à f 4	„ 8.—
2 hoofddoeken als idem à f 2.50	„ 5.—
2 slaapmatjes à f 1.—	„ 2.—
1 kussen	„ 1.20
1 laken	„ 2.—
1 buikband	„ 0.70
1 muurlamp	„ 1.25

Over te brengen f 37.45

Het beste adres

voor de levering van Koloniale Waren en Comestibles is

P. VROLIJK, Haagschestr. 1

Scheveningen - Telefoon 52159

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

Overgebracht

1 ijzeren kookpan	1
1 braadpan	1
1 kookpan voor groenten	3
3 borden	2
2 drinkglazen	1
1 theepot	1
1 tuit van blik (tjeret kaleng)	1
1 mes	

Per maand.

3 flesschen klapperolie	f 1.20
4 flesschen lampolie	„ 0.80
20 kilogram rijst	„ 2.50
3 kati zoute visch	„ 1.20
suiker, thee en koffie	„ 2.—
groenten, zout, enz.	„ 3.—
tabak en lucifers	„ 1.50
waschzeep	„ 0.30
haarsnijden	„ 0.50

12 x f 13.06

Terugbetaling voorschot
Belasting en heerdienst

Totaal f

d.i. per dag aan de noodigste uitgaven 64 cent. Met een loon van f 0.47 per dag kan de werkmán dus niet rondkomen.

Wel is waar hoort men somtijds beweren dat betaaldagen vele contractanten rondloopen in opzichtige kleedij, met horloges, gouden ringen, doch die goederen zijn van elders afkomstig.

Of men heeft met hazardspel geld gewonnen, heeft op handige wijze geld van anderen geleend, dat geld is door diefstal verkregen.

En de goede gekleede vrouwen verkoopen brek aan geld noodgedwongen haar lichaam, gevolg dat het grootste gedeelte der werkménen menschwaardig bestaan verliest.

De gevulde hazardspelruimte is de oorzaak van de lage moraliteit der Javaansche werkménen in den ter Oostkust van Sumatra.

Mijnheer de Voorzitter!

De prijzen op de markt van het artikel tabak hoog; die van de rubber goed en het is om die dat het afdeelsbestuur ter Oostkust van Sumatra hoofdbestuur van Boedi Oetomo dringend verzoeken den Landvoogd aan te dringen op het nemen een maatregel, dat het dagloon der Javaansche werkménen wordt verhoogd tot f 0.60 en verder de voorzieningen te nemen, dat de bestaande wantoestanden ter Oostkust van Sumatra worden verbeterd.

Het zal niet lang meer duren of de gronden landschappen Bilah, Kota Pinang tot aan Singaperbangsa zullen worden dienstbaar gemaakt voor de cultures van tabak, rubber en andere artikelen de Europeesche markt.

Het kan niet missen of de Javanen zullen wel den strijd moeten aanbinden met oerwoud, zoodat Deli heeft plaats gehad en waardoor miljoenen miljoenen guldens zijn verdiend, die van Medan fraaie stad hebben gemaakt, zoodat zij thans is een tal van andere toestanden in het leven hebben gewonnen.

Komt dit resultaat voor 2/3 aandeel toe aan het Westersch kapitaal en vernuft, het resteerende te danken aan den arbeid der Javanen.

Met hoop op de toekomst en wijzende op de dienstelijk werk der Javanen, roept de spreker de gadering toe dat eene goede daad door het Oppervakende nooit wordt vergeten.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het geknoei met Nederlandsch-Indisch bankwinst.

Eenigen tijd geleden, zoo schrijft men in de „*Sin Po*“ van 1 Mei 1925, werd in dat nieuwste bericht opgenomen over het geknoei, dat bij de kas te Weitevreden zou hebben plaats gehad.

De „*Sin Po*“ vult dat bericht thans aan, eveneens in de „*Sinar Sumatra*“ van denzelfden datum is opgenomen en waarin het navolgende gezegd.

Waar een der plaatselijke Nederlandsche

GEOPEND

MAISON VERBAAN
MODERNE DAMESKAPSALON
MASSAGE - MANICURE - PEDICURE

PR. MAUR. TSPLEIN 21 - DEN HAAG

Haagsche Steenkolen M^{ij} v/h J. KEMPS
HOFLEVERANCIER
 Hoofdkantoor Z.-O. BUITENSINGEL 170 - Telef. No. 72180.
 Alle soorten prima kwaliteit brandstoffen.
PRIJSCOURANT OP AANVRAGE.

INSTITUUT VOOR MAGNETISME EN MASSAGE

MEDISCH ADVISEUR F. W. WAGHTO, ARTS

GEVESTIGD

V. GALENSTRAAT 70, b/h PR. HENDRIKPL.

Spreekuren: 8.30-10 uur voormiddag, 1.30-3 uur namiddag 7-8 uur 's avonds. Spreekuur Oogarts: Zaterdagmiddag van 3.30-4.30 uur. Magnetiseurs-Masseurs: H. C. ORIF VAN AMSTEL, W. P. MÜSERE.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Christelijk adatrecht op Midden-Java.

In het Hollandsch en in het Javaansch is verschenen: Beschrijving van het bijzonder adatrecht der Inlandsche Christenen in Midden-Java voor zooverre behorende tot de Gemeenten der Gereformeerde Zending op Midden-Java. In het „N. H. Kerkblad“ geeft daarover Ds. Beukelaar eene beschouwing, waaruit we het over het huwelijk handelend gedeelte (niet minder dan 26 artikelen van de 59) hier grootendeels laten volgen.

Het spreekt van zelf, dat hierbij de beginselen, die door het Christendom, in tegenstelling met den Islam beleden werden, zijn gehandhaafd. De groote moeilijkheid doet zich voor, wanneer een Mohammedaan, die wettig met meer dan één vrouw is gehuwd, overgaat tot het Christendom. Gelijk men weet laat het Moh. recht toe dat een man vier vrouwen mag hebben. Nu spreekt het vanzelf, dat men onderscheidene malen komt te staan voor het geval, dat een Mohammedaan, die Christen wordt, meer dan één vrouw heeft. Inzake bestaande huwelijken bij overgang tot het Christendom bepaalt nu de beschrijving van het adatrecht het volgende:

Bij overgang van iemand tot het Christendom wordt het tevoren door hem gesloten huwelijk erkend door de Christenen. Wanneer nochtans, in geval dat slechts een der echtgenooten tot het Christendom overgaat, blijkt dat degene met wie(n) hij (zij) getrouwd is dienstengevolge het huwelijk als ontbonden beschouwt, zal degene die tot het Christendom is overgegaan, ook verder als ongetrouwd worden aangemerkt. Ook het door een Mohammedaan vóór zijn overgang tot het Christendom gesloten huwelijk, met méér dan ééne vrouw, wordt na zijn overgang door de Christenen erkend. Nochtans zal het huwelijk, voor zoover het meervoudig is, na overleg en in overeenstemming ter zake tusschen die echtgenooten in de betrokken Christelijke gemeente op grond van den overgang kunnen worden ontbonden. In dit geval zullen de gescheiden vrouwen worden beschouwd als ongehuwd, van af het oogenblik, waarop de samenwoning met den man als echtgenoot op den voet van het voorheen voor hen geldend recht heeft opgehouden.

In het algemeen worden dus alle huwelijken erkend die op wettige wijze tot stand zijn gekomen, ook al zouden die huwelijken eigenlijk niet mogen zijn gesloten geworden. Wie als Mohammedaan met meer dan één vrouw wettig is gehuwd en later tot het Christendom overgaat, wordt bij dien overgang niet genoodzaakt al zijn vrouwen op één na weg te zenden. Maar bij onderling goedvinden kan toch het meervoudig huwelijk wel worden ontbonden. Als een Javaan die Moh. is en hijv. vier vrouwen heeft, Christen wordt, dan kan zijn huwelijk met drie van de vier vrouwen worden ontbonden wanneer nl. die man en die vrouwen dit onderling goed vinden. Die gescheiden vrouwen worden dan beschouwd als ongehuwd en mogen daarna dus weder in het huwelijk treden.

Jaaroverzicht In- en Uitvoer van Java en Madoera.

Als publicatie No. 20 is bij het Centraal Kantoor voor de Statistiek verschenen het „Jaaroverzicht van den in- en uitvoer van Ned.-Indië gedurende het jaar 1924“, Deel II a (Java en Madoera), als voortzetting der reeks statistieken van den handel en de in- en uitvoerrechten in Ned.-Indië, die tot nog toe werd samengesteld bij het Hoofdkantoor der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen.

In dit deel worden achtereenvolgens behandeld de in- en uitvoer door particulieren, de in- en uitvoer door het gouvernement; verder wordt er een gespecificeerd overzicht van de ontvangen in- en uitvoerrechten gegeven en ten slotte zijn er nog eenige aanhangsels aan toegevoegd, die tot beter begrip van de voorafgaande tabellen moeten dienen.

Evenals in vorige jaren werd deze statistiek samengesteld aan de hand van een oude naamlijst, die een kleine 700 artikelen van in- en uitvoer omvat.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 13 (26 Sept.). 25 jaar Robustacultuur. Een cultuurjubileum, door Dr. W. Bally, (de eerste Robusta-koffieplanten werden in Oct. 1900 ingevoerd). Garoetsche Planterskring (vergadering van 19 Sept. punt van behandeling: Theeopkoopvraagstuk). G. F. J. Bley; hoe een oud-employé over hem schrijft. — De begroting 1926 van Landb., Nijverh. en Handel in den Volksraad (vervolg). — De Gouvernements Thee-onderneming, door Si Pantak. — De huidige rubberpositie, door G. F. Bodde (ontleend aan Koloniale Studia).

NIJMEGEN

Effecten Coupons
Reiscredietbrieven
Assurantiën Brandkluis
Effecten- en Wisselbank Bouvy
 Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

Piano's Orgels
G. A. J. VAN KALMTHOUT
 Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
 Bisschop Hamerstraat 1-1a
Vleugels Kunstspelpiano's

Naaml. Venn.  Maatschappij
KANTOOR VOOR VASTE GOEDEREN
 voorheen onder de Firma **WALTMANN & CO.**
SPOORSTRAAT 2a NIJMEGEN TELEF. 399
 naast het Oranje-Hotel.
BUREAU WONINGGIDS. - Assurantiën. - Op aanvraag gratis toezending van Woninggids met platten grond

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
 Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1865
 Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdags na 12 uur gesloten
 Directeur: A. VAN BOXTEL.
 Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te
 AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
 DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34
 ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24h
 Telefoon van 9-12 10733
 ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58

N. N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Waker voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

bladen reeds melding heeft gemaakt van de plaats gehad hebbende knoeierijen bij 's Lands kas te Weltevreden, met het gevolg dat een gewezen oppasser in arrest werd gesteld, daar kan de berichtgever van de „Sin Po“ vaststellen, dat de politie reeds lang verdiening had op den oppasser van den algemeenen ontvanger van 's Lands kas, met name Midin, die met een gescheiden maandloon niettemin groot wist te leven. Met zijn traktement van f 22.50 per maand onderhield hij drie vrouwen, waaronder één van Chinese afkomst, die ieder haar eigen woning hadden. Dientengevolge liepen zijne handelingen in het oog van de politie, terwijl hij tevens verdacht werd van vervaardiging van nagemaakte bankbiljetten. Op welke wijze hij het bedrijf uitoefende, kon de politie niet te weten komen, doch het einde van het onderzoek is toch geweest, dat voldoende gegevens aanwezig waren om hem achter slot en grendel te zetten.

Twee dagen nadat hij aangehouden was, bekende Midin op het hoofdbureau van politie schuld en verklaarde hij te hebben geknoeid met bankbiljetten, welke waren afgekeurd.

Volgens zijne eigen verklaring had hij dit al sedert het jaar 1921 gedaan, in overleg met zijn chef Broekhuizen, den vervanger van Burger, die thans in Nederland verblijft houdt en eveneens de hand had in het geval.

Broekhuizen werd in hechtenis genomen en met hem nog eenige Nederlanders, terwijl thans 9 oppassers in arrest werden gesteld als medeplichtigen.

Broekhuizen, een gepensioneerde, had het toezicht op de niet meer gebruikte bankbiljetten en ontving f 10.— per dag.

Hij ontkende tijdens het onderzoek niets, terwijl bij hem in beslag werden genomen f 1250.— aan contanten.

De som van f 2000.— had hij aan zijne kinderen gezonden.

Het onderzoek in het misdrijf is weldra afgelopen heeft, volgens de inlichtingen van den berichtgever van de „Sin Po“, er toe geleid dat men thans de handelingen nagaat van een anderen Inlandschen oppasser van den algemeenen ontvanger, die, nu een tiental jaren geleden, in zijn dienst was.

Deze, van huis uit natuurlijk een eenvoudige Inlander, doet reeds vele jaren opvallend groot, terwijl zijn vermogen niet beneden de f 30.000.— wordt geschat en hij 11 huurhuizen bezit.

Nadat hij zijne functie bij den algemeenen ontvanger van 's Lands kas te Weltevreden had opgegeven, deed hij alsof hij in den handel werkzaam was.

Men tracht den naam van dezen gewezen oppasser geheim(?) te houden, doch de politie gaat zijne handelingen na, omdat zijn rijkdom verdacht voorkomt en men niet weet waarvan die afkomstig is.

Voor het geval mocht blijken dat die afkomstig is van den algemeenen ontvanger van 's Lands kas te Weltevreden, dan zal het met zijne vrijheid wel spoedig zijn gedaan.

Er is een bericht, dat bevestigt dat er nog een Inlander is, die vroeger in dienst was van den algemeenen ontvanger en nu al sedert een paar jaren eveneens op eene voor hem weelderige wijze leeft.

Hij werd in het jaar 1922 als oppasser uit den dienst ontslagen en bezit een steenen huis van eenige duizende guldens waarde, terwijl zijn vermogen op niet minder dan f 100.000.— wordt geschat.

De politie gaat zijne handelingen na en als het dan blijkt dat ook dat geld in 's Lands kas thuis behoort, dan zal wel spoedig beslag op zijn persoon worden gelegd.

De betrekking van oppasser bij den algemeenen ontvanger van 's Lands kas schijnt wel winstgevend te zijn, zoo merkt de berichtgever op.

Communistische propaganda in de Ned.-Indische gevangenis.

De bezwaren, welke aan de communisten in den weg worden gelegd, voor het maken van propaganda voor hunne leerstellingen, zijn wel bekend, doch daarmede is hunne ondergrondse actie niet uit.

Volgens mededeeling, voorkomende in de „Sinar Sutra“ van 1 Mei 1925, trachten de in hechtenis gezette extremisten thans de gevangenen onder den invloed te brengen van hunne beginselen.

Die gevangenen zullen wel vrentend opzien als zij door de communistische leiders worden aangesproken met „kamerad“ en hun een gelukkig bestaan in den komende heilstaat wordt toegezegd.

Hot beste adres voor prima kwaliteit
HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL
 NAAR MAAT tegen zeer voordeelige prijzen is

JOHAN HEUTS - 's-GRAVENHAGE
 GROOT HERTOGINNELAAN hoek VOLTA STRAAT
 Concurrent met de beste huizen uit het Buitenland
 TEVEN'S PRIMA REPARATIE-INRICHTING

't SPORTHUIS
GRAVENSTRAAT 1 opp. Bonneterie
THE HAGUE TELEF. 16606

HABERDASHERY
EXCLUSIVELY ENGLISH
WINTER COATS
SPORTCLOTHING
RIDING BREECHES
PLUSFOURS
PULL OVERS



Drogisterij FA. DE BOER
G. KEHLENBRINK, Drogist - Apoth-Ass.
Paulus Buysstr. 9 - DEN HAAG - Telefoon 51893

Drogerijen - Chemicaliën
Verbandstoffen. - Verplegings-Artikelen
Binnen- en Buitenlandsche Spécialité's
Minerale- en Medicinale Wateren

TOILET-ARTIKELEN
Medicinale- en Toilet-Zeepen in diverse soorten

SCHOONMAAKARTIKELEN BORSTELWERK ETC.

Dr. F. VAN DER FEEN, Apotheker
Fred. Hendriklaan 32 - 's-Gravenhage - Tel. 50040

Binnen- en Buitenl. Verpakte Geneesmiddelen verkrijgbaar

DANS-INSTITUUT DE HEER EN MEVROUW BROK
DIPLOMÉ
HOFWIJCKPL. 74c - TEL. 13959 - DEN HAAG
GEVESTIGD SEDERT 1917



CLUB-CURSUS EN KINDERLESSEN. — PRIVÉ-LESSEN. VOOR ELKEN LEEFTIJD. DAGELIJKS EN OP IEDER UUR. VELE INDISCHE FAMILIES GENOTEN BIJ ONS DANSONDERWIJS.

N.C. HOOGTEIJLING
van Noord tot Zuid van West tot Oost

VERHUIZINGEN
OVER DE GEHELE WERELD
225 VAN BLANKENBURGSTR. 109

BERGPLAATSEN
INBOEDELS
OPSLAG-BAGAGES

TELF. 32615

WINKEL VOOR DE BEHANGERIJ
Frederik Hendriklaan 283
TELF. 50910
DEN HAAG

De Indische Culturen.
Uit den inhoud van No. 18 (15 Sept.). Wat kunnen wij verwachten van de bestrijding van schadelijke insecten door middel van inheemse parasitische schimmels? door Dr. C. J. J. van Hall. — Mais in de Zuidelijke Staten van Noord-Amerika door J. C. Th. Uphof. — Vijf en twintig jaar Robustacultuur, door Dr. W. Bally (tekst gelijk aan bovengenoemd artikel in het Alg. Landb. weekbl.).

Statistisch jaaroverzicht van Ned.-Indië.
Verschenen is het Statistisch Jaaroverzicht van Ned.-Indië over 1924 (uitgave van het Centraal Kantoor voor de Statistiek).
Het boekwerk, dat thans in één band verschijnt, is voorzien van een toelichtenden tekst in het Nederlandsch en in het Engelsch en bevat een 283-tal tabellen, verdeeld over 14 hoofdstukken, t.w. Grondgebied, Meteorologie, Bevolking, Physieke toestand der bevolking, Intellectuele toestand, Eerediensten, Economische en Sociale toestand, Nijverheid, Scheepvaart, Handel, Prijzen, Munt- en Bankwezen, Verkeersmiddelen en Staatsbestuur. (I. Organisatie. II. Financiën).

De Indische Post.
In het Nr. van 19 Sept. wijdt de Ind. Post waardevolle woorden aan den heer Elout als journalist, in verband met zijn Indisch verblijf. Minder goed komt Annie Salomons er af, „die op een voor haar blijkbaar kwaden dag naar Medan is verzeild”. — Gerardus schrijft over de bekende plannen van den regent van Bandoeng tot het doen bouwen van een groote moskee; uit het artikel (eigenlijk interview) blijkt dat de regent zich heeft teruggetrokken, wat de schr. betreurt. — Verder bevat dit Nr. o.m. het slot der bijdrage „Volkscrediet-wezen” (of -schijn), waarin de schr. de wegen aangeeft welke z.i. kunnen leiden naar een betere organisatie van deze gouvernementele instelling.

Indisch Tijdschrift van het Recht.
Behalve de bekende rubriek Jurisprudentie bevat afl. 6—7 van deel 122 o.m. een hartelijk woord gewijd aan de nagedachtenis van Mr. C. André de la Parra, vice-president van het Hoogerechtshof van N.-I., (geb. 24 Febr. 1870 te Paramaribo, overl. 20 Juli 1925 te Weltevreden). — Verder de volgende korte verhandelingen: Het verband tusschen toelating, vestiging en ingezetenschap, door Prof. Mr. J. H. A. Logemann. — Fonten in de wetgeving. II. Artikel 15 Zegelverordening 1921, door Mr. J. K. Onnen. — Eene opmerking naar aanleiding van artikel 20 Wetb. v. Strafr., door R. V.

De Haagsche Post.
In de rubriek Indische Menschen en Dingen van het Nr. van 24 Oct. een niet van waardeering getuigende beschouwing over de arbeidzaamheid der bewoners van den Indischen Archipel. Na een verklaring „dat er door den Nederlandschen werkmán heel wat verricht wordt”, wordt o.m. getuigd:
„In de tropen is echter de luiheid door de groote meerderheid der autochtone bewoners tot systeem verheven, wordt arbeid gevoelt als een last, welke moeizaam getorst wordt en dan alleen, wanneer het heilige moeten een woordje gaat meespreken.”
Heeft in verband met deze uitspraak een der vele ter zake kundige lezers van het Kol. Weekblad nu eens geen lust om de legende der zgn. „luiheid van den Javan” aan eene beschouwing te onderwerpen, en..... uit de wereld te helpen?

Door de lucht naar Indië.
Bij Scheltens en Giltay te Amsterdam is dezer dagen verschenen het lang verbeide boek van A. N. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop: Door de lucht naar Indië, geschreven in opdracht van het Comité Vliegtocht Nederland-Indië, en van een Voorrede voorzien door generaal Snijders, voorzitter van genoemd comité.
Het behoeft nauwelijks te worden gezegd dat met dit boek een der meest interessante en belangrijkste werken van den laatsten tijd is uitgekomen. Van der Hoop zelf, de koene leider dezer gevaarvolle en historische Nederland-Indië-vlucht, die voor het eerst de directe verbinding door de lucht met onze koloniën tot stand bracht, geeft in dit werk een boeiend en vlot geschreven verhaal van den roemrijken tocht. Het boek is versierd met 112 zeer merkwaardige en fraai uitgevoerde platen op kunstdrukpapier, alle naar foto's onderweg genomen, welke de reis van het begin tot de aankomst te Batavia dus ook illustratief vastleggen.

De Indische Mercur.
No. 44 (31 Oct. '25). Berichten van de Afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut. No. 23. Eenige ge-

gevens over rosellevezel (slot). — Cultures in West Borneo. — De bevolkingsrubber-cultuur. — Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het tweede kwartaal van 1925 (slot). — Kulturrichtingen. — Kleine mededeelingen. — Financiële richtingen en verslagen, zoodaende de overige wekelijkse rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Instituut geeft recente literatuur over vezelstofplantenziekten, bodemvraagstukken.

Kerk, Missie en Zending.
De Banier. 18 Sept. '25. Roomsche actie en Protestantische onmacht (vervolg). — 70-jarig jubileum het Java-Comité. Het zendingswerk onder de Madagascaren.
De Macedoniër. Oct. '25. Toespraak bij de opening der lessen aan de Opleidingsschool te Jocja, Juli 1925; door D. Bakker. — Artikel 123 van het Regerings-Reglement.

Nederlandsch Zendingsblad. Nov. '25. Rijnsche Zending. De zending onder de Bataks, door Dr. J. Warneck.
Borneo-Almanak voor 1926. De Missie van Borneo (jaaroverzicht). — De Missie van Padang, Sumatra (jaaroverzicht). — Uit Sawah-Loento (met ill.). — Sultan Ma' amoen al Rasjid Perkasa Alam Sjah, de overleden Sultan van Deli (met ill.), door P. M. de Wolff. — St. Claverbond. Nov. '25. Pelgrimstocht naar Mekka, door H. Caminada. II. De bedevaart (vervolg). — De Javanen-Missie in Suriname, door A. Kuipers. — De eerste retraite voor Javaansche vrouwen, door den Adjeung Cecile Siwi.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.
Afl. 16 (28 Oct.). Het zieleleven der Indonesiërs. Java XV, door N. — De laatste resident der Preanger Regenschappen A. J. H. Eyken, door R. (met afb.). — Electriceit in Nederlandsch-Indië, door Ir. C. D. Volker. — Schetsen naar herinneringen van een oud Indisch Officier van Gezondheid (vervolg).

Orgaan van de Ned.-Ind. Offic. Vereeniging.
Uit den inhoud der Aug.-afl. Het onderwijs aan de Kon. Militaire Academie in verband met het academisch instituut, door F. C. A. Schulten. — De film in dienst van het militair onderricht, door van der Beek. — Mededeelingen van het Comité voor het huldeblijk aan de Koningin. — Het leger en de maatschappij. — Indische verlofgangers. — Het ontwapeningsvraagstuk. — Boekenbespreking. (Beknopt geschiedkundig overzicht van den Atjeh-oorlog, door G. D. E. J. Hotz). — Uit periodiek.

Overzicht van de Java-suikerindustrie.
De samensteller van de Financieel-Oeconomische Overzichten, die de Amsterdamsche Bank aan haar relaties in het buitenland, heeft den hr. Voskuil, docent aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen, hierin gevonden een bijdrage te leveren over de Java-suikerindustrie. In dit artikel is — volgens het overzicht in de N.R.Ct. van 24 Oct. — een schat van gegevens verwerkt, van statistisch materiaal vooral, waardoor de buitenstaander een goed inzicht krijgt in de economische betekenis van deze, voor moederland en koloniën, zoo belangrijke tak van nijverheid.

De Maatschappij.
In het jongste Nr. schrijft Dr. H. H. A. van Gyblant Oosterhoff, secr. van het College van Curatoren, over „De Indologische faculteit te Utrecht”; hij zegt o.a.: Zij die de oprichting van de nieuwe faculteit hebben gepland, zijn in het geheel niet van het standpunt uitgegaan, dat de vestiging daarvan alleen te Utrecht zou kunnen plaats hebben. Slechts praktische overwegingen hebben tot die beslissing geleid en de praktijk heeft dit besluit volkomen gerechtvaardigd. Thans is het relictief van vrijzinnig-democratische zijde in het leven geroepen, in elkaar gezakt, omdat de adviezen van de juridische en litteraire faculteit, zoodaende van den senaat en het college van curatoren te Utrecht gunstig waren. Het heb gegronde reden te betwijfelen of ditzelfde het geval zou zijn geweest, indien de aanvraag voor de „Indologische leerstoelen voor Leiden was gedaan, in welk geval de Leidsche colleges hadden dienen te adviseeren.
In wezen is het hier een soortgelijke strijd als die „intellect der natie” in de vorige eeuw tegen de rechtsche beginselen streed en waarbij ook gesteld werd, dat geen objectieve wetenschap, door godsdienst verduisterd, mogelijk zou zijn. Alleen ligt de scheidslijn op het oogenblik eenigszins anders. — (Vaderland).

Tegenstellingen en samenwerking in Nederlandsche

VOORBURG :: VIJF HEERENHUIZEN
Te Koop aan de Laan van Sevenstar of verlengde Julianastraat. Tien groote en kleine kamers. Voor en achtertuin. Verder alle gemakken. Directe verbinding met Den Haag, Noordwijk en Rotterdam.
Koopprijs f 9500.— tot f 9800.—
Te bevragen op het werk en Oranjestraat 72
VOORBURG

F. BARTELS,
Schenkweg 90 - Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.
ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

**KOEK, BANKET, CHOCOLADE
EN SUIKERWERKEN**
W. TEMPELMAN
FAHRENHEITSTR. 417 - DEN HAAG
SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES

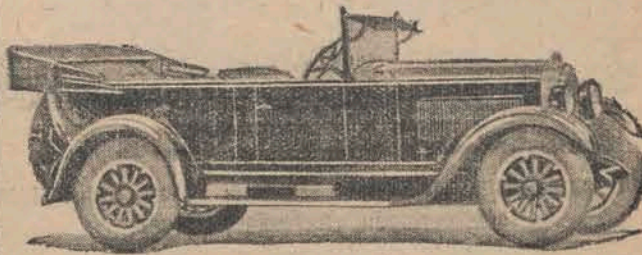
Mevr. **JOH. VAN DER WISSEL**
Goudsbloemlaan 8
DEN HAAG
**LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL**
SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

WIELRIJDERS!!

Koos tuw Motoren, Rijwielen & Onde deelen bij
GEBR. DE KONING
Den Haag, Valkenboschl. 127

Hoofdvertegenwoordiger der
SIMPLEX Rijwielen en Motoren.
REPARATIE-INRICHTING
Zendingen naar O. en W. - Vraagt conditiën.

Garage T. VERSEVELDT
Nassau Zuilensteinstraat 47 Telefoon 11202
DEN HAAG



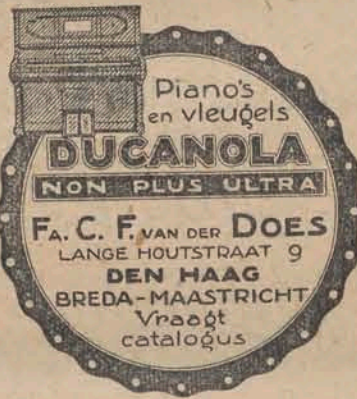
Levering van alle soorten Automobielen
en Motorrijwielen
STALLING

BENOODIGDHEDEN - OLIE en BENZINE

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen
in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen volle Blouses en Japonnen voor Indië



F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

P. DE KAT ANGELINO
MOEDRA'S OP BALI
MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. 19.— geb. in geh. linnen 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.“
(N. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N.V. „ADI-POESTAKA“, Den Haag

Indië. Rede, den 7en October 1925 ter aanvaarding van zijn ambt gehouden, door Dr. (Mr.) I. A. Nederburgh, bijzonder Hoogleeraar aan de Universiteit te Utrecht.

Djonoko. Eine hindu-javanische Heldensage, von Anna Ruys-Heger, illustriert von meinem Vater Geheimrat Ernst Heger, Titelbild von Raden Mohammed Ali. (Den Haag, W. P. van Stockum).

Verzameling van Nederlandsch-Indische rechtspraak en rechtsliteratuur, bewerkt door Mr. J. Duparc. Derde gevolg 192—1924, bewerkt door Mr. J. Paulus. (s-Gravenhage, M. Nijhoff).

De verloftijd van Multatuli, door J. Saks. (Groot Nederland, 1925, II, bl. 286).

Een wajangspel in den Mangkoenegaran, door J. Poortenaar. Met afb. (Elsev. geill. Maandschr. 1925, II, bl. 178).

Met een spada door Sumatra, door G. de van der Schueren (vervolg). (Opgang. V, bl. 856, 935).

Dienstbare wetenschap. (De Indische leerstoelen te Utrecht), door R. Kranenburg. (Opbouw, VIII, bl. 452).

Hooggeleerde opgewondenheid. (R. Kranenburg over de Ind. leerstoelen). (Nederlander, 29, 30 Sept. '25).

Over den woeker in de regentschappen Tegal, Brebes en Palembang, door Oetarjo. — Rapport betreffende een onderzoek naar den woeker in Kediri en Zuid-Soerabaja, door C. Heyer. — Een en ander omtrent den woeker in Madoera en Noord-Soerabaja, door Ismail.

Wajang orang (Javaansch tooneel), door S. Kalf (slot). Met ill. (Het Tooneel, Oct. '25).

Suriname.

Onder het opschrift „Waarheen?“ bevat „De West“ van 25 September een zeer belangrijk hoofdartikel, waarvan wij slechts een klein stuk kunnen overnemen: „De vacantie begint vandaag. De uittocht is ditmaal groter geweest dan ooit te voren. Want behalve de kinderen die normaal de school hebben verlaten, is dit jaar de schooldeur gesloten achter een duizend kinderen die onder gewone omstandigheden na de vacantie daar zouden terugkeeren. De versoering.

Waar moeten die kinderen heen? De gewone productie der scholen wordt al zoo moeilijk door onze kleine samenleving opgenomen. Wat is dus te beginnen met deze abnormale productie?

Ieder wien het belang van het volkskind ter harte gaat, heeft zich den laatsten tijd met toenemende ongerustheid die vraag gesteld. Waar zijn de instellingen en bedrijven om deze kinderen op te nemen, ze te redden van ledigheid en straatlenterij? Wij kunnen ze op de vingers tellen: de machinistencursus, de ambachtsschool, de geneeskundige school, het leerlingehuis Kersten, het katholieke landbouwleerlingen-gesticht. Daarmede is vrijwel het rijtje gesloten.

Die instellingen kunnen slechts enkele tientallen uit de massa opnemen. De vakopleiding staat op het laagst denkbare peil. Trouwens het aantal ambachtsscholen is niet voor groote uitbreiding vatbaar. Er zijn wel momenten, dat er een oogenblikkelijk tekort ontstaat. Zoo zijn op het oogenblik, door de bouwrij op Moengo, timmerlieden niet zoo overvloedig beschikbaar als gewoonlijk. Maar over het algemeen kan men zeggen, dat er eerder te veel dan te weinig ambachtsscholen worden opgeleid.

Het leerlingehuis Kersten bood dit jaar 15 plaatsen aan. Er waren 160 sollicitanten. Na geneeskundige keuring bleven er een goede honderd over. Wij namen er de vorige week een kijkje toen dit honderdtal bezig was aan het toelatingsexamen, met het benauwde vooruitzicht dat er van de honderd mededingers onherroepelijk 85 zouden moeten afvallen.

Met den directeur van het Tehuis bespraken wij de kwestie, waar ten slotte al die kinderen terecht zouden moeten komen.

Industrie van betekenis bezit de kolonie niet. Wel heeft Moengo grootsche plannen, maar het zal nog jaren duren eer die in volle werking zijn. Het eenige bedrijf waar, althans theoretisch plaats is voor vele handen, is de landbouw. Maar ook hier zijn schier onoverkomelijke bezwaren te overwinnen. De kleine landbouwers krijgen steen en been.

De prijzen, waarvoor zij hun producten tegenwoordig moeten verkoopen zijn bedroevend. Van alle kanten wordt gewerkt aan het vinden van loonende uitvoerartikelen, maar voorshands is de toestand ver van roos-

kleurig. Toch dient o.i. de moed niet te worden opgegeven. Wij weten bijvoorbeeld, dat het Landbouwdepartement stappen doet om afzet voor onze bananen te vinden op Curaçao. Slaagt het hierin, dan is een betrekkelijk kleine regelmatige uitvoer waarschijnlijk reeds voldoende om belangrijke verbetering te brengen in de gedrukte positie van dit artikel op de plaatselijke markt.

De vestiging van nieuwe ondernemingen, of uitbreiding van bestaande, zoo als wij de laatste jaren zien geschieden (katoencultuur, Moengo, Tropica, Marienburg) zal geleidelijk de afzet voor den kleinen landbouw verbeteren, terwijl tenslotte een belangrijke verbetering mag worden verwacht, nu de kleine landbouwers meer en meer beseffen, dat zij, naast kostgewassen, zich ook behooren toe te leggen op boomculturens als koffie, sinaasappelen, enz.”.....

Uit hetzelfde nummer dit bericht:

„Katoenverscheping. De firma Curiel verscheepte gisteren per s.s. Commewijne naar New York 43 balen Surinaamsche katoen, wegende netto 5385 kilogram.”

„De West“ van 22 September schrijft:

„Modern verkeer. Een reis naar onze binnenlanden is gewoonlijk een heele onderneming. Hoe onbeduidend deze afstanden worden, wanneer men over moderne verkeersmiddelen beschikt, is de vorige week in Demerara gebleken. De vereenigde balata-ondernemingen aldaar hebben sedert eenigen tijd een vliegmachine. Onlangs was de marconist ziek van het station in Rupuruni, een der zuidelijke districten in Britsch Guyana. De vliegmachine werd uitgezonden en was in ruim vijf uren terug met den zieke. Onder gewone omstandigheden zou de zieke over deze reis misschien tien dagen hebben gedaan.”

In de Nutszaal te Rotterdam heeft Prof. dr. Pulle, hoogleeraar te Utrecht, op 28 October voor het departement Rotterdam der Mij. tot Nut van het Algemeen, een lezing met lichtbeelden gehouden over een expeditie in de binnenlanden van Suriname. Van deze lezing vonden wij een verslag in de „N. R. Ct.“ van 29 October, Ochtendblad B.

In het verslag lezen wij o.a.:

„Sprekende over de uitbreiding van onze kennis van Suriname door de zeven groote expedities in het eerste kwartaal van de 20ste eeuw gehouden, vermeldde hij de onzekerheid van het juiste beloop van het zuidelijk gedeelte der grens tusschen Britsch en Nederlandsch Guyana, welke onzekerheid echter door arbitrage zal worden uit den weg geruimd.”

De laatste mededeeling is zeker door Prof. Pulle niet in die bewoordingen gedaan. Zoover zijn wij met die grenskwestie nog niet.

In „De Maasbode“ van 26 October schrijft de heer W. Arntz over „de nieuwe regering en Suriname“.

Het slot van het artikel laten wij hier volgen:

.....„Van de nieuwe regering heeft Suriname dus niet veel goeds te verwachten, als ten minste de heer Welter den weg bewandelt, die door den heer Colijn zoo netjes voor hem is afgebakend. Hij zal dan zijn blikken uitsluitend richten naar het Oosten, zonder die ook eens een enkelen keer naar het Westen te laten afdwalen. Maar nu is het de vraag, of de minister niet liever zijn eigen weg zal banen dan het voorgeschreven pad te volgen. Misschien heeft hij wel een andere opvatting van het begrip „Overzeesche Gewesten“, dan in regeeringskringen daaraan gehecht wordt en vindt hij, dat niet alleen Oost-, maar ook West-Indië recht heeft op zijn belangstelling.

Als dit zoo is, dan zal hij, om op de hoogte te komen van de West-Indische aangelegenheden, natuurlijk veel voorlichting behoeven, en dan is het te hopen, dat hij zich, ten einde deze te verkrijgen, niet uitsluitend wende tot zijn Departement, maar ook te rade gaat bij werkelijk Suriname-kenners. Hij behoeft deze niet ver te zoeken: in Den Haag zal hij ze gemakkelijk kunnen vinden en ik ben er van overtuigd, dat zij hem gaarne met hunne adviezen ten dienste zullen staan.

Bij de a.s. behandeling der S. B. in de Ite Kamer krijgt de Minister gelegenheid te toonen hoe hij zijn taak opvat; moge het alsdan blijken, dat hij aan Suriname een evenredig deel van zijn werkzaamheid heeft toegedacht.”

**KULK & KRAMER NIEUWE REMINGTON
PORTABLE**
Kantoormachines
MODEL 1925
PAPESTR. 1b. TEL. 11701
DEN HAAG
BREEDER WAGEN
STERKE UITVOERING
FL. 175.00

Verzending naar Oost- en West Indië onder garantie

"Aurora"

NED. IND. VEREENIGING TOT ONDERLINGE
VERZEKERING OP HET LEVEN

HOOFDKANTOOR: TE BATAVIA

Directeur van het bijkantoor voor Nederland:
E. H. CARPENTIER ALTING
R. J. Schimmelpennincklaan 20, Den Haag

**NEDERLANDSCHE
HANDEL - MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal / 80,000,000..
Statutaire Reserve - 20,536,861..
Buitengewone Reserve - 22,660,000..

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposit's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

*Doeltreffende
reclame vereischt
grootte
publiciteit*

VILLA TE KOOP.

Helpt van dubb. VILLA, beneden Hal, 2 Kamers (suite en erker) overdekt Terras, Ontvangkamer, Keuken, Closet. Waterleiding, Gasleiding, Electrisch licht. Etage: 3 grootte Slaapkamers met twee Balcons, vaste Waschtafels, Badkamer, Closet, groote Zolder, Dienstb. kamer, Schuur en aangelegden Tuin, dicht bij Station, schitterend uitzicht. Koopprijs slechts f 8700.— bij P. MAN, Steenhofstraat 5 bij 't Station Soestdijk. Vraagt gratis en franco Woningcourant.

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.	Incasseringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
---	---	--

In den loop van deze maand zal van Stockum's Antiquariaat (J. B. J. Kerling) het eerste gedeelte van de hoogst belangrijke bibliotheek van Jhr. Six van Vromade onder den hamer brengen.

In den catalogus komen eenige zeer interessante oude boekjes over Suriname en de naburige koloniën voor en nu heeft de heer Joh. F. Snelleman, mederedacteur van de „Encyclopaedie van Nederlandsch West-Indië” en van „De West-Indische Gids”, het aardige denkbeeld gehad van de interessantste dier boekjes een bespreking te geven in de „N. R. Ct.” van 31 October, Avondblad C. Hij laat daaraan voorafgaan een kort overzicht van Suriname's oudste geschiedenis. Die belang stelt in Suriname verzwide niet het interessante artikel te genieten.

In het „Haagsch Maandblad” van November schrijft Mr. J. C. Kielstra over „Economische Mogelijkheden voor Suriname.” Wij zullen in ons volgend nummer op dit artikel terugkomen.

Curaçao.

De watervoorziening op Curaçao.

III.

De *Amigoe* zet hare beschouwingen over het plan Molengraaff voort.

De chemische samenstelling van het water wilde Ir. Molengraaff verbeteren, niet in de eerste plaats in het belang der gezondheid, want het staat vast, dat het water van Hato geen enkel voor de gezondheid schadelijk bestanddeel bevat, maar om de hardheid van het water minder te maken, waardoor dit voor ketel- en waschwater meer geschikt wordt. Dit zal gebeuren door toevoer van regenwater, door het afgraven van de klei en door het capteeren der bronnen van Hato.

Aan het slot van dit uitermate technisch artikel schrijft de redactie:

„Wat wij tot nu toe in dit en de vorige artikelen hebben uiteengezet, moge den lezer overtuigd hebben, dat de heer Molengraaff met zijn vóór-onderzoek een zeer moeilijk en tijdroovend werk heeft verricht, doch dat dan ook de zekerheid geeft dat wij in de bronnen van Hato een rijken schat, een betrouwbare prise d'eau bezitten voor onze toekomstige waterleiding.”

Vervolgens wordt de vraag besproken, wanneer de waterleiding gereed zal zijn.

De Koloniale Raad heeft bij de behandeling der begrooting voor 1926 de post „kosten van beheer en onderhoud van werken voor levering van drink- en ketelwater aan Willemstad en de haven f 56.000.—” met algemeene stemmen afgevoerd, om „een concreet voorstel ten spoedigste in behandeling te nemen. Tot nu toe is dat nog niet ingediend.

„Daarop schijnt de Raad te wachten. In dit geval echter kunnen we geen enkele plausibele reden vinden voor dit uitstel.

Juist van den kant van den Gouverneur zouden wij meer haast verwacht hebben. Men leze de toelichting van Ir. Molengraaff, den gemachtigde van het Bestuur, in de notulen van den Begrotingsavond op 9 Mei:

„De Gouverneur stelt er hoogen prijs op met de uitvoering der werkzaamheden in 1926 aan te vangen.”

En verder: „Ik merk op, (dat?) nu het Bestuur er prijs op stelt in 1926 met de uitvoering der werkzaamheden te beginnen, de resterende tijd ten volle noodig is om met medewerking van het technische Bureau van het Departement van Koloniën de noodige contracten af te sluiten.”

En ten slotte: „Ten einde het spoedig tot stand komen van de waterleiding..... te bevorderen, adviseer ik (Ir. Molengraaff) dringend den Raad van haar verzoek, het art. 122bis van de begrooting af te voeren, en op een suppletore begrooting opnieuw in te dienen, af te willen zien.”

Zoals men weet, ging de Raad niet op dat verzoek in en voerde met algemeene stemmen de post voorloopig van de begrooting af.

De Raad moet nu wachten tot deze post bij suppletore begrooting opnieuw zal worden ingediend.”

Meer Notarissen.

Tot nu toe waren er maar twee notarissen op Curaçao.

Volgens de wet van 1868 konden er niet meer dan 2 notarissen zijn en in vroeger jaren was dat ook ruim voldoende. Doch tegenwoordig is hun werk zoo uitgebreid en veelomvattend geworden, dat twee de za-

ken niet meer af kunnen. Om die reden stelt de verneur aan den K. R. voor de wet van 1868 aldus wijzigen, dat hun aantal met twee kan worden gebruid, doch voorloopig zullen er niet meer dan fungeeren. (A. d.)

Berculo.

Te Willemstad was 21 Sept. 1925 f 3200.— b gebracht, f 480.— bij de C. P. I. M. en f 119.— bij voetbalwedstrijd.

Koloniale Raad.

Het raadslid R. S. de Lannoy is uit het buiten teruggekeerd.

Ijs.

De ijsfabriek is niet meer in staat aan alle aanvragen te voldoen. Bij de verkoophuizen is het dringen en duwen om bijtijds de noodige hoeveelheid ijs machtig te worden.

Reeds eenige maanden geleden deelden wij mede dat de ijsfabriek tot de dubbele capaciteit van tegevoordig zou worden uitgebreid.

De noodige machines zijn reeds eenigen tijd geleden hier aangekomen. Alles wacht op..... werklieden, timmerlui en metselaars, die nergens te krijgen zijn omdat zij overal tegen hoog loon reeds aan het werk zijn, en geen enkele zonder werk rond loopt. (A. d. C.)

„Communisme”.

Met de *Venezuela* zijn, naar de *Amigoe* meede Spaansche strooibijetten op Curaçao gebracht, ontteekend o.m. door Edo Fimmen. Daarin wordt o.a. weerd, dat de transport- en havenarbeiders op Curaçao twee uur langer per dag moeten werken tegen geringer loon. „Iedereen weet, dat dit een leugen zegt de *Amigoe*. „Een havenarbeider kan hier werken net zoo lang en zooveel als 't hem zelf belieft en dat ook.

Bovendien is de loonstandaard in elk land verlaend. Wat zijn in de laatste jaren de loonen ook de havenarbeiders hier niet verbeterd.....”

„Naar men ons verzekert, heeft een Surinamer voornamelijk met de colportage dezer strooibijetten belast.”

Aan het adres van dezen persoon zegt het blad: „laatste vinden wij wel het summum van ondankbaarheid. De Surinamers, die in hun eigen land hongeren lijden bij gebrek aan werk, vinden op de *Isla* werkverdiensien in overvloed, waar in hun eigen land kijk naar is, en zouden hier nu onrust en opstanden komen stoken.

Er worden hier zulke hooge loonen door de bachtelui verdiend, dat het voor een particulier een onmogelijkheid is, nog een werkmans in dienstnemen.

Wij zouden de autoriteiten van de *Isla* en onzer lonie den raad willen geven, met alle strengheid zulke onrustzaaiers te letten en indien het vreeslingen zijn, ze eenvoudig naar hun eigen land te zenden.

Dan kunnen ze daar het verschil bestudeeren schen hongerlijden en op eerlijke wijze een fatsoenlijk stuk brood verdienen.”

Spaar- en Beleenbank van Curaçao.

Op 6 April 1925 heeft deze instelling, zooals tijds vermeld is, haar 75-jarig bestaan herdacht. 75ste jaarverslag is thans verschenen. De toestand bank wordt gunstig genoemd. In October, Mei en werden eenige panden executoriaal verkocht, die langrijk meer opbrachten dan hoofdsom en rente te vorderen was.

Op panden werd geleend („beleend” zegt het slag; echter werden de panden beleend en werd geld geleend) f 96.789.— en afbetaald van leening panden f 96.474.—; aan rente dezer leeningen f 9520.93 ontvangen.

Op hypotheek werd uitgezet f 124.475.— en taald aan hoofdsom van op hypotheek geleende den f 44.413.— en aan rente f 31.232.12.

f 7440.— werd van obligaties afgelost en geplaatst f 300.—; aan rente werd betaald f 2178.54.

523 nieuwe boekjes werden uitgereikt; 3600 maal werd gestort; f 165.629.36 werd ingelegd, f 141.330.00 opgevraagd.

Met enkele uitzonderingen werden de renten op potheken en schuldbekentnissen geregeld betaald.

De nettowinst is f 8.032.13, waarvan f 40.— per deel wordt uitgekeerd, met overbrenging van f 2882 naar het cassa-reservefonds.

M. J. BLOKLANDER
ORGEL- EN PIANOHANDEL
Bilderdijkstraat 4 DEN HAAG Telefoon 35992
INRICHTEN VOOR DE TROPEN
STEMMEN - REPAREEREN
Billijke prijzen Vakkundige garanti

ZOUTMANSTRAAT 42 **DE RENTEKAS** 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt. Safe-Inrichting

Geschiedkundige sprokkelingen.

De Cur. Crt. 30 Aug. 1823.
Geene genezing geene betaling.
Met voorkennis van den Raad Fiscaal, zal de onder-
zoekende ondernemen KANKER en ZWEER te ge-
gen. Men vervoege zich ten dien einde in het Stads
tel.
Wm. Norris.
Curaçao, 30sten Augustus 1823.

Uit den Verrren Vreemde.

Syrië, Fransch mandaatgebied.

In Frankrijk worden de door de regering aange-
vraagde credieten, alvorens in openbare behandeling te
komen, aan de orde gesteld in de Commission des
Finances, waar de betrokken ministers verschijnen om de
wenschte inlichtingen te verstrekken. Toen daar, nog
vóórdat de crisis intrad, die het minister-Painlevé
persoonshervorming deed ondergaan, het voor Syrië
vraagde credit voor 1926 ter sprake kwam, deed het
overlid de Chappedelaine als zijn oordeel kennen, dat
gewenscht is het Fransche volkenbondsmandaat over
Syrië zoodra mogelijk te doen beëindigen. Hem werd
opgemerkt, dat dit ook de bedoeling is, dat het zelfs
gesloten ligt in het wezen van de mandaatinstelling
zelf. Deze toch wil het volk, waarover een mandaat ver-
reikt is, opgevoed zien tot zelfstandigheid. Maar de
weg blijft, en hierin ligt de moeilijkheid wanneer de
toestand 't oogenblik gekomen acht om terug te treden. En
meende men in hetgeen zich thans in Syrië afspeelt
ermint aanleiding te mogen vinden om dit oogenblik
komen of nabij te achten. Men zal, bij den stand van
zaken, die er heerscht, dit inzicht moeten deelen.
Voor het oogenblik interesseert ons de betekenis van
de huidige gebeurtenissen ook meer, dan vragen over moge-
heden in verre toekomst.

Reeds enkele maanden geleden vroeg een opstand van de
Droesen meer dan gewone aandacht.
De eerste hooge commissaris, generaal Gouraud onder-
werft vele moeilijkheden, zooals bij 't instellen van
de nieuwe verhoudingen wel te begrijpen was. De verwacht-
te verhoudingen op zijn opvolger, generaal Weygand, die in
dit opzicht al naam had gemaakt, werd niet teleur-
stellend. Onder hem scheen de mandaatopdracht een
maal verloop te krijgen, met wederkeerig vertrouwen
grondslag.

Het democratische ministerie Herriot ging in de per-
sonverwisseling, die als een euvel der Fransche poli-
tica geldt, zoo ver, dat Weygand plaats moest maken
voor generaal Sarrail, die, afgescheiden van andere ver-
standen, de eigenschappen mist vereischt voor den
bestuurder onder de hier aanwezige moeilijke omstan-
den.
Men moet de uiting tot verzet in Syrië zien in het ge-
de der beweging om onafhankelijkheid in het nabije
oosten, naast en met de beweging van het oplevend pan-
arabisme, dit alles nog opgepoort door de Bolsjewisti-
sche propaganda. Er is veel beleid noodig om den gang
van zaken in een goede richting te sturen in een land als
Syrië, grenzend aan Turkije, gelegen tusschen de woelige
Arabische staten in wording Irak, Transjordanië, Hed-
jaz, in een land dat zelf verdeeld is in staatjes, die zich
sterke mate onafhankelijk voelen en willen voelen, en
in de tegenstelling der godsdiensten bovendien nog
moeilijke verhoudingen voedt. In de erkenning hiervan
de veroordeeling en de verontschuldiging van Sarrail,
voor de z e taak niet berekend was; het is een fout
de politiek geweest met hem voor een zoo gewich-
zaam zaak een proefneming te wagen, terwijl een voor die
taak wel berekend bestuurder daardoor aan de vol-
gting van zijn arbeid is onttrokken geworden. Nu
men allen zwaar voor dien misslag. Men bespreekt de
omstandigheden waaronder 't tot de eerste klap gekomen
is die de vechtpartij heeft doen losbarsten; wij willen
er ook eenige bijzonderheden op de film brengen,
waar men blijve indachtig dat 't slechts incidenten zijn,
schijnzelen in een groote beweging, die de leiders
leidt, dan dat zij haar teweegbrengen of be-
schikken.

In 1921 hebben de Franschen met het hoofd der
Droesen een contract aangegaan waarbij Jebel-Droese
een onafhankelijke staat binnen het Fransche man-
daatgebied werd erkend. Van den aanvang af was de
houding niet gemoedelijk. Deze werd echter zeer
op toen kapitein Carbillot er wn. gouverneur werd,
die inwoners behandelde naar de gewoonten, welke
de negal tegenover de negers gebruikelijk schijnen te
zijn. 't Was een verlichting toen hij met verlof naar

Frankrijk ging. Maar het gerucht kwam dat hij na af-
loop daarvan weer in functie zou treden. Een deputatie
naar generaal Sarrail gezonden om dit onheil te voor-
komen, werd door den Hoogen Commissaris niet ont-
vangen. Op de terugreis werd een deel der deputatie
te Damascus aangehouden. Andere bestraffende maat-
regelen troffen de stoutmoedigen, die eenig aandeel had-
den aan de zending der deputatie. 't Een nu uit 't ander
voortvloeiend, kwam 't tot interneeringen van hoogge-
plaatste persoonlijkheden. En een poging te Hauran om
Sultan Pasha te arresteren, lokte verzet uit. Dit leidde
tot bombardeering van het dorp uit vliegtuigen. En dit
werd het sein voor de uitbarsting van den Droesen-
opstand. (De geschiedenis van het begin van den Java-
oorlog een eeuw na dato herhaald).

Sultan Pasha nam Soeida in, arresterde den plaats-
vervangenden gouverneur, sloot de citadel in, waar-
binnen het Fransche garnizoen van 200 gevlucht was.
Een colonne van 200 man tot ontzet afgezonden, viel in
een hinderlaag en werd afgemaakt. Een tweede hulp-
expeditie van 400 man werd in den nacht overvallen,
moest met zware verliezen terugkeeren. Een bombarde-
ment uit de lucht kon de Droesen niet verdrijven. Sedert
is de rust niet volkomen hersteld, al werd de opstand
op meerdere punten ook onderdrukt. Waar de troepen
vertrokken, begon de onrust weer. 't Geheele land kwam
in een toestand van ingehouden spanning. De econo-
mische gevolgen hiervan ontstonden velen. Tot bij
Damascus, de hoofdplaats met een talrijke Europeesche
kolonie, ja tot in Damascus deden zich verschijnselen
hiervan voor. Generaal Sarrail behoort tot de bestuur-
ders, die heil van vrees verwachten. Tot de toegepaste
middelen heeft b.v. behoord, het door Damascus laten
rondvoeren van 24 op kameelen gebonden lijken van
terechtgestelden. Men houdt 't er voor, dat dit juist de
ingehouden woede van velen tot uitbarsting heeft doen
komen. Troebelen in een wijk van Damascus, werden
door de Fransche autoriteiten beschouwd als de inzet
van een opstand, die dadelijk krachtig onderdrukt moest
worden. Tanks rolden door de stad, schietend en be-
schoten. De Fransche bewoners werden bijeengebracht
in een gedeelte der stad, waarin ook het garnizoen
samengetrokken werd. Daarna werd 't overige der stad
gebombardeerd, zoodat ook de niet-Fransche Europeanen
daaraan werden blootgesteld. Artillerie en brand
brachten groote schade aan, vele slachtoffers vielen.
Aan de stad werd een boete van 500.000 P.S. opgelegd,
hetgeen de stemming niet verbeterde. Buiten Damascus
ging 't Fransche gezag geheel zoek.

Sarrail meldde wel dat dit alles niet veel te beteeke-
nen had, maar niet-officieele berichten gaven er een
anderen kijk op. Ook vroeg hij zelf om belangrijke mili-
taire versterking, die hem van Marokko is toegezonden.
De strijd in Syrië heeft alleen in zijn tijd 700 dooden en
vermisten gekost. Er zijn 700 miljoen francs aan ge-
offerd. Vele ingezetenen hebben Damascus verlaten om
veiligheid in Beiroet en Aleppo te zoeken. 't Britsche
consulaat is er door het artillerie-vuur getroffen. Enge-
land heeft een verzoek om schadevergoeding, ook voor
Britsche onderdanen, ingediend. De Ver. Staten van
N.-Amerika zonden 2 oorlogsschepen naar Alexandrië
om hun onderdanen in Syrië zoo noodig te gaan be-
schermen. Het Fransche prestige is dus wel zwaar ge-
havend. Volgens de algemeene opvatting was de positie
van Sarrail onhoudbaar geworden. De intusschen inge-
treden ministerieele crisis heeft zijn vervanging ver-
traagd. Maar terwijl nog niet vaststaat wie zijn ver-
vanger zal zijn, is hem toch al te verstaan gegeven,
dat hij vertrekken moet. Hij heeft zijn ambt dan ook
al overgedragen aan den wn. vervanger, generaal Du-
pont. 't Is te begrijpen, dat in Frankrijk de meening
veld wint, dat generaal Weygand naar Syrië moet wor-
den teruggezonden en liefst zoo spoedig mogelijk.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Amersfoort.

Voor het eerst na de rustige zomermaanden kwam
onze afd. weder op Zaterdag 24 Oct. op een namiddag-
bijeenkomst te zamen; ditmaal echter in Hotel Ter-
minus. Talrijk waren de leden opgekomen en zelfs mocht
het bestuur enkele damesleden van andere afdelingen
onder de opgekomenen begroeten. Met eenige aange-
name woorden heette de voorzitter, de heer E. Rood-
huysen, allen welkom, zette het doel der gezellige
middagbijekomsten uiteen, waar het minder afge-
meten en stijf toegaat dan op avondlezingen en sprak
met eenige geestige woorden zijn hoopvolle verwach-
tingen voor het steeds stijgende ledental uit, waarna

PIERRE J. MOOIJMAN
le KLAS DAMES- EN HEERENKLEERMAKERIJ NAAR MAAT
FRANKLINSTRAAT 141 - DEN HAAG

Coupe Minister London. Pasvorm gegarandeerd. Specialiteit in
het veranderen van niet-passende Dames- en Heerenkleeding.
Vakkundig chemisch Reinigen, Keeren, Repareeren en Oppersen
van alle voorkomende kleeding. Ontvangen een pracht Collectie
Engelsche en Schotsche Stoffen waarvan de stalen op aanvraag
te bekomen. ::: Betalingsconditiën volgens overeenkomst.

TELEPHOON 30955 EVEN OPBELLEN!!!

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan
tot ons. Wij zijn daarvoor
speciaal ingericht en kunnen
derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht
verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan ge-
reed voor uw **grote op-
lagen**, onze prima snelpersen
voor die tijdschriften, waarbij
het vooral op **kunstdruk**
aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*



JAC. KOETSIER

Fahrenheitstraat 772, hoek Larixlaan
Telefoon No. 36246.

Magazijn van Koloniale Waren, Comestibles,
Delicatessen en Fijne Vleeschwaren.
LAGE PRIJZEN EN ZEER COURANTE BEDIENING.
Orders worden aan huis opgenomen en voor 12 uur bezorgd.

UTRECHT.

„DE STAD UTRECHT”

OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.

Glas, Porselein en Aardewerk

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau

Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor
Landhuizen en Villa's, enz. enz.

Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en
gemeubileerde perceelen.

Directeur: P. A. EBELING, Architect

NIEUW PARIJS

Langestraat 35 - AMERSFOORT - Tel. 308

Luxe- en Huishoudelijke Artikelen

Glas-, Porselein-, Aardewerk

SPEELGOED

Uitgebreide sortering tegen scherp
concurrerende prijzen.

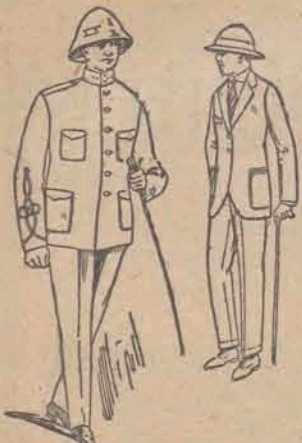
HET ADRES voor H.H. Leden van „Oost en West”

WED. J. LOHMANN

BRUNO TIDEMAN

BEËEDIGD MAKELAAR
TAXATEUR en ASSURADEUR

Kanaalstraat 15 - APELDOORN



**CIVIELE EN MILITAIRE
INDISCHE
UITRUSTINGEN**

**Witte Pakken f 9.50
en hooger**

**HET UITRUSTINGENHUIS
DEVENTER TEL. 400**

Geïllustreerde Catalogus
op aanvraag
zonder eenige verplichting

DENKT

**U wel aan ons blad voor
Uw reclame?**

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

".... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij."

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

".... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd."

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

Het soliedst adres

voor Electricche benodigdheden
en Installeeren van electricche
geleidingen, is

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618

'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

**ZUID-HOLLANDSCHE
BRANDSTOFFENHANDEL**

Firma J. KUIJER

Levering
van uitsluitend prima
Brandstoffen

Daguerrestraat 12-14 Den Haag

(voormalige Brandweerkazerne)

Telefoon 35659

WEEFSCHOOL „SMEDA”
MARGARETHA VERWEIJ
AMSTERDAM DEN HAAG BLARICUM
Handweefwerk Egyptisch vlechten
Raffia werk
LESSEN EN CURSUSSEN

hij den heer S. J. E. v. Deventer, lid der afd., het woord verleende, tot het houden van een causerie over „de suikercultuur”. Kalm en eenvoudig, doch pakkend, duidelijk en belangrijk, zoowel voor den „Indischman” als voor dengeen, die nooit Indië aanschouwd of suikerriet gezien had, gaf spreker een helderen kijk op de bewerkingen van den grond, het planten van bibit en het tot vollen wasdom komen van het riet, binden, oogsten en vervoeren naar de fabrieken, overlaadde daarbij zijn gehoor niet met cijfers en statistieken, doch bereikte daardoor misschien, dat allen tot het eind van zijn voordracht met onverflauwd aandacht hem volgden. Een dertigtal uitstekende lantaarnplaten van het Koloniaal Instituut verduidelijkten daarna het medegedeelde en waren een lust voor de oogen door de fraaiheid van opname en helderheid. In een kort daarop volgend slotwoord schetste spreker nog even de belangrijkheid van de suikercultuur voor Java en daarvoor tevens voor Nederland.

Een hartelijk applaus van allen onderstreepte de gevoelige woorden van den voorzitter, die den heer van Deventer dank zei voor de treffelijke wijze, waarop deze voordracht gehouden was.

Nog lang bleven velen hierna onder een kopje thee en genoegelijken kout gezellig bij elkander, waarbij ondergeteekende op verzoek van den voorzitter mededeeling deed van de plannen, die het afdelingsbestuur dezen winter in de eerstvolgende maanden ter uitvoering brengen wilde: middagcauserieën van de heeren Ad. ter Cock, Dr. Drossaart Lulofs, Ir. Kwast, Petit, Israel e.a., en een avondlezing van den journalist Elout, den hoefijzer-correspondent van het Alg. Handelsblad op Maandag 9 Nov. a.s. Voor de medewerking in zake de z.g.n. Indische bibliotheek werd hartelijk dank betuigd en op verdere opgaven van beschikbaarstelling, indien mogelijk, aangedrongen.

Amersfoort, 26-10-'25.

H. J. DE WIT,
Secr.

Afdeling Apeldoorn.

Op Donderdagavond 12 November, 8 uur, in de bovenzal van de Coöp. Landb. Handels Ver., Stationsstraat, hoopt op te treden:

de Welddelgeb. Heer E. ROODHUIJZEN, oud-adm. bij de Tabaks-Mij. „Arendsburg”. Onderwerp: Een en ander over Deli, het land der onbegrensde mogelijkheden.

Leden en begunstigers vrijen toegang. Introducee's en niet-leden f 0.25 entree.

Wie zich nu opgeeft als lid, telt mee voor 1926.

Het Bestuur.

Afdeling Haarlem en Omstreken.

EEN AVOND VAN LIEFDADIGHEID.

Zaterdag 24 October jl. was door ons bestuur een Liefdadigheidsavond georganiseerd in den Stadsschouwburg.

De netto opbrengst van dezen avond zou strekken ten bate van de bestrijding der melaatschheid in de kolonie Suriname, meer in het bijzonder ten bate van de melaatsche kinderen. Voor de organisatie van dezen avond mocht ons bestuur de medewerking ontvangen van tal van dames en heeren, zoowel op het toneel, in het orkest, in de zaal en in de foyer.

Een woord van bijzonderen dank werd door onzen voorzitter gebracht in zijn openingswoord aan Mevrouw W. C. Gravin van Limburg Stirum—Baronesse van Heemstra, die van den beginne af aan ons bestuur met de grootste welwillendheid en den meesten ijver ter zijde heeft gestaan. Daarnaast ook werd bijzondere dank gebracht aan Mevrouw van Zeggelen en verder aan alle dames en heeren medewerkenden.

De buffetten werden verzorgd door een dames-comité, onder leiding van Mevrouw Delbaere.

Opgevoerd werd een Indisch toneelstuk in één bedrijf van Mevrouw Marie C. van Zeggelen, muziek van G. van Brucken Fock. Regie Mevrouw Aleida Roelofs. In de hoofdrol Mej. G. Boldingh, en verder verschillende dames en heeren uit 's-Gravenhage, terwijl muzikale medewerking verleenden de heeren Jos. de Klerk, fluit en Jos. P. de Clerck, viool en een meisjeszangkoor, onder leiding van Mej. E. Wille.

Na de pauze kwam ten toneele een Revue in één bedrijf: „De Sultan van Multan”, van Mevrouw W. C. Gravin van Limburg Stirum—Baronesse van Heemstra, met medewerking van verschillende dames en heeren uit Haarlem en omgeving.

Beide stukken, zoowel het ernstige vóór als het lui-

G. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optique
Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag.
Brillen en So Easy.
Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Oogartsen.
Magazijn van Uurwerken. Reparatie-Inrichting.

J. ZUIDERWEG

Nicolaïstraat 37 's-Gravenhage

ELECTRO-TECHNISCH BUREAU

Levering en plaatsing van Haarden,
Kachels, Fornuizen, enz.

Aanbevelend J. ZUIDERWEG

mige na de pauze, werden hartelijk toegejuicht. bloemen op het toneel.

Vóór den aanvang en gedurende de pauze werden programma's en tekstboekjes verkocht door tal jonge dames, onder wie 4 Surinaamsche meisjes kleederdracht van het land.

De schouwburg was op alle rangen bijna geheel en ons bestuur kan met voldoening op dezen slaagden avond terugzien.

Het financieel resultaat van dezen avond van dagigheid zal nader worden medegedeeld.

Haarlem, 27 October 1925.

De Secretaris,
H. P. DEINUM

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Ter beantwoording van de dezerzjids ontvragen omtrent de opvoering der *Java-film* in verschillende plaatsen van het land, moge dienen dat houdens verdere uitbreiding, die film zal worden toond:

- van 30 October—5 Nov. In Flora B, Hilversum.
- In Scala B, Utrecht.
- 13 Nov.—19 Nov. In Luxor Th., Rotterdam.
- In Minerva B, Apeldoorn.
- 20 Nov.—26 Nov. In Cinema Palace, Haarlem.
- 27 Nov.—3 Dec. In Bioscoop Novum, Bussum.
- 11 Dec.—17 Dec. In Luxor Th., Groningen.
- 18 Dec.—24 Dec. In Delfia B., Delft.

**NAMEN EN ADRESSEN DER SECRETARISSEN
PENNINGMEESTERS VAN DE VEREENIGING
OOST EN WEST.**

- Amsterdam: Secretaris L. D. PETIT, Saxenburgergracht 564.
- Amersfoort: Secretaris H. J. DE WIT, Huygenslaan 120.
- Utrecht: Secretaris J. C. BAARS, Lammerweg 72.
- Arnhem: Secretaris L. SURINGA (wd. Penningmeester), Ernst Casimirlaan 30.
- Breda: Secretaris L. VISSER (wd. Penningmeester), Muntstraat 6, Zandberg.
- Deventer: Secretaris Dr. H. D. TJEENK WILLEM, Ceintuurbaan 392; Penningmeester G. ALBERTS, Zwolscheweg 72.
- Den Haag: Secretaris J. C. BAUDOIN, Jacob Hopstede 12, tevens Penningmeester.
- Groningen: Secretaris J. FRANKE, Martenshoek, tevens Penningmeester.
- Haarlem: Secretaris H. P. DEINUM, Tuinwijklaan 6; Heemstede; Penningmeester D. J. H. VRIJDAG, van de Wittlaan 2, Heemstede.
- Leiden: Secretaris Mr. E. RIJKE, Witte Singel 58; Penningmeester Prof. Dr. N. J. Krom, Groenhouwerstraat 9.
- Nijmegen: Secretaris L. K. C. RÖPCKE, Joh. Vijghstraat 69, tevens Penningmeester.
- Rotterdam: Secretaris W. G. SCHALKWIJK, Westergel 16, tevens Penningmeester.
- Utrecht: Secretaresse Mevr. G. J. RUTTEN—PELHARING, Corn. Evertsenstraat 7; Penningmeester SOMERMEIJER, Frans Halsstraat 22.

Van het Informatie-Bureau:

**OPGAVE VAN MET VERLOF UIT INDIE
AANGEKOMEN AMBTENAREN:**

- F. H. van de Wetering, Hulprediker opleider bij de kweekschool tot opleiding van Inlandsche leerkrachten in de residentie Timor en Onderhoorigheden, Welman, Rotterdam, Hoozdriift 112.
- A. Waanders, Technisch Ambtenaar 2e klasse bij de Post-, Telegraaf- en Telefoondienst, Deventer, derstraat 6.
- Mr. J. A. Jonkman, Substituut-officier van Justitie in den Raad van Justitie te Semarang, Driebergen.
- D. J. C. Kriebel, Assistent-Resident van Menado, Haag, Frederik Hendriklaan 208.
- Dr. S. W. de Wolff, Hoofd van het gewestelijk laboratorium in de geneeskundige afdeling Oost-Indië, Oegstgeest bij Leiden, Geversstraat 33.

C. J. L. VERMEULEN'S

ONVERANDERLIJKE VERGROOTINGEN

1e KLAS WERK :: :: ZEER LAGE PRIJZEN

TOUSSAINTKADE 20, DEN HAAG

VERZENDING NAAR OOST- EN WEST-INDIË

Dansinstituut J. HOVERS
Goudenregenstraat 170 's-Gravenhage
De moderne dansen in 6 lessen
Spreekuur dagelijks van 8-10 uur n.m.

**UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDI-
SCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS
DIENST IN CURAÇAO.**

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

10. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

- a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in bezit der hoofdkate;
- b. onderwijzer of onderwijzeres bij het M.U.L.O., in bezit van de hoofdkate en van bijakten;
- c. leeraar (of leerares) M. O. Duitsche taal (volledig bevoegd);
- d. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).

20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:

- a. onderwijzer bij het openbaar onderwijs, bevoegd tot het geven van onderwijs in wiskunde;
- b. 2 hoofdonderwijzers;
- c. 2 hoofdonderwijzeressen;
- d. 1 vakonderwijzeres voor voorbereidend lager onderwijs.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen een aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeeling A. B. voor de betrekkingen genoemd onder 1^o, a t/m c), tot de 8ste afdeling (voor de betrekkingen onder 1^o, d) en tot de 10de afdeling (voor de betrekkingen onder 2^o).

Mutaties van 28 Oct. tot 4 Nov.

Nieuwe Leden:

- W. A. Ginsel, Candidaat Indisch Ambtenaar, Leiden, Oegstgeesterlaan 27. f 2.50.
- J. van Deventer, Haarlem, Parklaan 95. f 5.
- W. Metman, Schoten (Haarlem), Spaarndorvenstraat 8. f 5.
- van Naerssen, Utrecht, Admiraal v. Gentstr. 49. f 5.
- Buijs, oud-Majoor N. L., Amersfoort, Koningin Wilhelminastraat 3. f 5.
- Breedveld, Arts, Amersfoort, Koningin Wilhelminastraat 5. f 5.
- Valkhoff Sen, Uitgever, Amersfoort, Koningin Sophieplein 12. f 5.
- R. G. A. Frank, Fabrikant, Den Haag, Louise de Colignyplein 23. f 5.
- Kuijman, Predikant te Maasdam. f 5.
- De Hollandsche Club voor Montreux en Omstreken, Golf-Hotel te Territet-Montreux (Suisse). f 5.
- Tengkoek Madjid, Districtshoofd te Bandar-Poelau, Tandjong-Balei (S.O.K.). f 12.
- Tengkoek Adenan, Districtshoofd te Kilaran. (S.O.K.). f 6.
- H. L. Lempke, Beheerder Onderneming „Goenoeng Monaco”, Tebing Tinggi (S.O.K.). f 5.

Af schrijven:

- Langhout, Leiden, Oude Vest 161a.
- A. Ginsel, Opzichter 1ste klasse Waterstaat, Meester-Cornelis.
- de Goeyen, Hattem Bodenhof (afd. Apeldoorn).

Adresveranderingen:

- van Heckers, Amsterdam, van: Amstellaan 78 III naar: Middenweg 145 (Watergraafsmeer).
- G. van Ingen, Leeraar, van: Bandoeng naar: Haarlem, Nieuwe Gracht 100, p/a. Mevr. Wed. J. Reerink. f 5.
- J. Bekker, van: Rotterdam, Parkstraat 2 naar: Den Haag, Nieuwe Parklaan 6. f 10.
- B. H. Asselbergs, Hoofdambtenaar S.S., van: Weltevreden, Oud-Gondangdia 10 naar: Den Haag, Valkenboschkade 485. f 5.
- W. von Lutzow, Den Haag, van: Thomsonlaan 88 naar: Thomsonplein 28.
- A. J. Roosenboom, oud-Luit.-Kol. N.-I. L., van: Den Haag, Daendelsstraat 70, naar: Voorschoten, Hotel Deurlo. f 5.
- A. G. H. van Sluys, oud-Gouverneur van Atjeh, Den Haag, van: Weede v. Dijkveldstraat 15, naar: Merano (Italië), Brennerstrasse 12. f 5.
- W. Veldhuyzen, Kapitein-Intendant, Bandoeng, van: Lembangweg 31, naar: Merdikalio 6.

Voor Hondenartikelen:

Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoelen, Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.

IS HET ADRES:

P. H. VERSEVELDT

Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 53384
(Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

Mr. Raden Pandji Noto Soebagio, thans: Ambtenaar t. b. Raad van Justitie, Weltevreden, Alydroeslaan 21.
Mr. Raden Hadi, thans Rechterlijk Ambtenaar te Medan.

Mr. A. Enda Boemi, thans Rechterl. Ambt. te Semarang.
Mr. W. v. Loon, thans Voorz. Landraad te Soerabaya.
W. F. R. Essed, Arts, van: Weltevreden Palmenlaan 20, naar: Soerabaya, Anitaboulevard 40.

A. de Vries, Controleur B.B., van: Tandjong-Balei, naar Laboean-Bilik (S. O. K.)

G. A. Menalda, Inspecteur van Financiën, van: Soerabaya naar: Magelang.

Mevr. J. C. H. Binnendijk geb. Le Sueur, Den Haag, van: Goudenregenstr. 48, naar: Schenkstraat 249.

Alphabetische opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.

C. P. J. BLOK, gep. ass.-resident, laatstelijk van Soerakarta, de Riemerstraat 8, Den Haag. — Javaansch en Maleisch.

Mej. DUSAULT en Mevr. C. M. SANDBERG—v. REEDE, Spraakleeraressen, Groot Hertoginnelaan 184, Den Haag en Keizersgracht 774, Amsterdam. — Ademhalings- en spreekstoornissen (zoo noodig met inwoning).

Mejuffr. A. M. EIGENHUIS, van Boetzelaerlaan 181, Den Haag. — Lessen L. O. in alle vakken en Wiskunde lagere klassen H. B. S.

L. Ch. A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 104, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.

Mr. H. GILTAY, Laan van Meerdervoort 516, Den Haag, geeft les in Oud-Fransch recht, Oud-Vaderlandsch recht, Romeinsch recht en Inleiding tot de Rechts-wetenschap. Dictaten en excerpten beschikbaar. Leidt op voor cand.-examen Ind. Jurist.

J. ISRAEL, oud-adjt. Translateur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëdigd Translateur hier te lande, Soestdijk. — Javaansch; vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.

A. H. JANSEN, Jacob Ruijsdaellaan 21, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.

Mr. E. RIJKE, oud Ind. recht. ambt., Witte Singel 58, Leiden. — Ned. Ind. Wetb. — Adatrecht. — Staatsinstellingen van Ned. O. en W. Indië. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch.

J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.

A. A. SCHROEVERS, Stadhoudersplein 3, Den Haag. — Stenografie. — Machineschrijven.

C. STEUERWALD, oud Ass. P.S., Vivienstraat 59, Den Haag. — Lessen in Werktuigbouw en IJzerconstructie.

PH. STUBENROUCH, Leeraar M. O. Handelswetenschappen en Wiskunde. — Lessen in Boekhouden en Practijkexamens. St. Annastraat 85, Nijmegen.

P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en Wiskunde.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

H. WESSELS, Leeraar Engelsch M. O. Lessen in Engelsch en Eng. Handelscorrespondentie. — Wycken A. 16c (lessen in Nijmegen te geven).

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

CASSA MARIS

Bedden- en Meubelmagazijn
NEPTUNUSSTRAAT 76-78
DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier

voor Stoffeederij,
Bedden, Matrassen en Markiezen

E. J. VAN WESSEL

FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70



VLEESCHHOUWERIJ

RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH

FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN
VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT
INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.
Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) -:- DEN HAAG.



Fa v. ASMA VAN DONGEN

Lood-, Zink- en Sanitaire Werken

Toonkamer

Edisonstr. 142 Tel. 33314
DEN HAAG

CITY-THEATER

VEENESTRAAT 25. :: DEN HAAG.
TELEFOON 15454.

Vanaf VRIJDAG 6 NOVEMBER t/m

12 NOVEMBER 1925

de meest besproken film
gemaakt naar den roman

THREE WEEKS

— van ELINOR CLYN —

**„DRIE WEKEN
VAN LIEFDE”**

HOOFDROLLEN:

**AILEEN PRINGLE
en CONRAD NAGEL**

Op het tooneel:

DE 5 HUGO'S
(Comic dancing act.)

A. GRUDA & Co

W. Pymontkade 107
HAAG Tel. 32692

Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”

Dames- en Heerenkleding naar Maat

Prima Engelsche en Schotsche Stoffen

Scherp concurrerende prijzen

G. J. R. VAN DER GAAG & Zoon
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

's-Gravenhaagsche Begraffenis-Onderneming
C. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG
 Telefoon 33788 - Postrekening 46391



C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472
DE FIJNSTE....
JAVA-THEE
 PER POND f1.85

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamewerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamewerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag:

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Vereeniging „OOST en WEST”
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 2, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West- of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstr. 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheden te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de heer J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappéijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maestraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de heer MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(cautch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- | | |
|---|--|
| <p>Serie I.</p> <ol style="list-style-type: none"> No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname. | <p>Serie II.</p> <ol style="list-style-type: none"> No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken. |
|---|--|

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248